

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DAGNY

TIDSKRIFT FÖR SOCIALA OCH LITTERÄRA INTRESSEN

UTGIFVEN AF

FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET

INNEHÅLL:

Några blad ur Ernst Ahlgrens lifshistoria, hemtade ur bref till en syster.

L. D. Ett lärarinnehem.

Böcker för barn och ungdom julen 1893. Från Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité.

Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet.

Hvarjehanda i kvinnofrågan.

Innehåll för årgången 1893.

Pris pr årgång:

}	För Förbundets medlemmar	kr. 2:50.
	För icke medlemmar	» 4:00.

Doktor Karolina Widerström

har flyttat till

19 Gamla Kungsholmsbrogatan 19, 2 tr.

Mottagningstid: alla hvardagar 1—3.

Doktor BURGMAN.

Invärtes sjukdomar. Särskildt Bröst- och Underlifssjukdomar.
Biträder vid förlossningar.

Malm Morgsgatan 1. — Allm. Tel. 8018.

Mottagning: 9—11 f. m., $\frac{1}{2}$ 2—3 e. m. Söndagar 9—11 f. m.

BIKUPAN

21 Klara Bergsgatan 21

Försäljningsmagasin för Fruntimmersarbeten,

såsom:

*Väfnader, Nationaldräkter, Träsniderier,
Vadstena Spetsar, Broderier, Stickade och Virkade
arbeten, Barnkläder, Dekorationsartiklar, Dockor,
Leksaker m. m.*

Utstyrselar och alla slags Fruntimmersarbeten förfärdigas.

Märkning verkställes.

Rekvitioner från landsorten expedieras skyndsamt.

Utmärkt arbete! Billiga priser! Förtjänsten sömmerskans!

Allm. tel. 64 91.

JOHN HOLMBLUM,

Modeaffär för Damkappor,

Stockholm,

12 Kungsträdgårdsgatan 12,

rekommenderar sitt stora och rikhaltiga lager af alla

Nouveautéer för säsongen.

Särskildt får rekommendera mitt stora lager af

Pelsverk för Pelskappor

med därtill passande öfvertyger.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna vården af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget äfvensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten infutna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny **placering** af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen att inteckningarne blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år pr 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Uppllysningar om detta för Sverige nya försäkringssätt lemnas å bolagets hufvudkontor i Stockholm, 10 Vasagatan, 1 tr., och i öfrigt af ombud för

(G. 22071.)

Allmänna Lifförsäkringsbolaget.

HANDARBETETS VÄNNER
 Brunkebergstorg 18, STOCKHOLM.
 Förening för den svenska kvinnliga hems
 slöjdens förädling i konstnärligt och
 fosterländskt syfte.
 Utställning och Försäljning af:
 Väfnader, Mattor, Konst-
 sömnad och Spetsar efter
 Samla och Nya Svenska
 Mönster, Nationaldräkter
 m. m.

August Bergin & C:o
Magasin för Speglar & Tafvelramar
 STOCKHOLM
 22 Lilla Vattugatan 22.
 Allm. Telefon 51 79.

Läderplastik.

Alla slags verktyg för läderplastik säljas billigast hos

PER FROM, Stockholm,
54 Mästersamuelsgatan 54.

OBS.! Saxar och knifvar slipas.

Hygieniska Skodon tillverkas för Herrar, Damer och Barn.

OBS.! Prisbelönta af Dräkt-Reformföreningen.

Skodon tillverkas äfven efter modern fason.

☛ Allt arbete utföres noggrant och af bästa materiel. ☛
 Reparationer verkställas väl och på bestämd utlofvad tid.

P. GUST. PETTERSSON,
 52 Drottninggatan 52.

Albert Schmidts Handskaffär

Stockholm, Arsenalsgatan 8.

Svenska, Engelska, Franska och Tyska promenadhandskar, såväl
 fodrade som ofodrade. Balhandskar.

Allm. tel. 71 39.

Order från landsorten utföres mot efterkraf.

Annonser för DAGNY

upptagas af

fröken Ingeborg Bergström, 28 Östermalmsgatan.

Nya Hushållsskolan

(för bildade flickor). Grundad 1881.

Föreståndarinna: Fröken H. Cronius.

Nya Hushållsskolans Matsalar

Vestra Trädgårdsgatan 19.

OBS.! Särskild matsal för fruntimmer.

Pristäflan.

Fredrika-Bremer-Förbundets hemstudieafdelning kommer att anordna — för så vidt tillräckligt många anmälningar ske — en pristäflan för elever, som under 1894 genomgå ettårig kurs i något af ämnena **historia, svenska och franska språken.**

Vidare underrättelser lämnas genom

Fredrika-Bremer-Förbundets Byrå,
Stockholm.

Å

Fredrika-Bremer-Förbundets byrå,

54 Drottninggatan, 1 tr., Stockholm,

finnas anmälda kvinliga arbetssökande såsom: lektionsgifvare i språk, svenska ämnen, musik, sång, ritning och målning, handarbeten m. m., svenska och utländska lärarinnor för hem och skolor, kontors- och skrifbiträden, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläderskor, gymnaster, sjuksköterskor m. fl.

Aug. Magnusson

(etablerad 1860)

46 & 48 Vesterlånggatan 46 & 48

Försäljningslokaler: *nedra botten, en, två* och *tre* tr. upp

STOCKHOLM.

Största lager i Norden

af

Kulörta o. Svarta Ylleklädningstyger

Kulörta och Svarta Sidentyger

Bomulls-Tvättklädningstyger

Schalar och Resfilar m. m.

Observera!

Genom direkta förbindelser med in- och utlandets förnämsta fabrikanter kan jag erbjuda ofvannämnda artiklar **bättre** och **billigare** än någon annan och torde en hvar genom besök i mina lokaler eller genom requisition af profver och varor lätt blifva öfvertygad om fördelen att hos mig fylla sina behof af dessa artiklar.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

Profver på begäran
kostnadsfritt.

Riks-Telefon 6 26.
Allm. Telefon 28 67.

Några blad ur Ernst Ahlgrens lifs- historia,

hemtade ur bref till en syster.

Föga mer än fem år hafva förflutit sedan i ett aflägsset hörn på en af Köpenhamns tysta kyrkogårdar den graf reddes, däri den svenska kvinna, som i lifstiden mest var känd under namnet *Ernst Ahlgren* fann sitt sista hvilorum. Och likväl i vår snabbt löpande tid äro fem år en tidrymd tillräckligt lång för att, om ej utplåna bilden af en framstående personlighet, så åtminstone låta densamma framstå i det förgångnas visserligen matta och dämpade, men i de flesta fall förklarande och förmildrande ljus. Otvifvelaktigt lefver Ernst Ahlgrens minne ännu friskt och ofördunkladt bland de många, som kände och älskade henne personligen och de ännu fler, som kände och älskade henne genom hennes böcker, men hennes drag, hennes lifshistoria, hennes tragiska öde börja måhända förblekna, som så mycket annat, hvaröfver tiden breddt sin allt öfverskylande slöja.

Då vi nu åter här vilja frammana Victoria Benedictssons bild, sker det i den öfvertygelsen, att vi härigenom bereda hvarje vän till diktarinnan och hennes diktkonst ett sannt om än vemodigt nöje. Det är ej några nya, hittills obeaktade faser af den bortgångna författarinnans historia vi här gå att framställa, det är endast henne själf vi åter skola låta tala i de bref af hennes egen hand, vi här meddela, bref hittills förvarade som familjeklenoder, men som nu framläggas i den tanke, att de skola bidra att sprida ett klarare ljus öfver en personlighet, som, i likhet med hvarje mer framstående man eller kvinna, både under sin lifstid och efter sin död, blifvit så olika bedömd och uppfattad.

Som bekant utgafs ett par år efter fru Benedictssons död af hennes »litteräre arftagare», Axel Lundegård, den »Själfbioграфи ur bref och anteckningar» hvori man förnämligast af brefven till utgifvaren kan följa gången af Ernst Ahlgrens utvecklingshistoria.

De bref vi nu blifvit satta i tillfälle att meddela, återfinnas däremot, som nämnts, ej bland de redan utgifna brefven. De hafva

skrifvits till en äldre syster, mellan hvilken och brefskrifverskan det förefanns denna själarnes frändskap, som ej alltid förekommer bland nära anhöriga och som mer än blodets band bidrager att sluta tvenne hjärtan till hvarandra. Äfven tyckes Victoria Benedictsson på det ömmaste varit fästad vid denna sin nära anförvandt, och om man i brefven till Axel Lundegård och andra litterära personer först och främst återfinner författarinnan, den begåfvade, logiskt och klart tänkande och resonnerande Ernst Ahlgren, så återspegla dessa utgjutelser till en älskad syster helt den hjärtevarma, själfulla kvinnan och människan, Victoria Benedictsson.

Ur den vidlyftiga brefsamlingen, som blifvit ställd till vårt förfogande, hafva vi endast utvalt det, som kan vara belysande för den bortgångna författarinnans personlighet. I en förtrolig korrespondans mellan tvenne systrar förekommer naturligen så mycket af ren privat natur, familjenotiser, detaljer rörande hvardagslivets förhållanden, som för en utanför stående ej kan vara af något värde. En sträng gallring, äfven betingad af vårt knappa utrymme, har således varit af nöden. Att det dagliga livets vanliga små fröjder och sorger, som så ofta utgöra en kvinnas hela värld, aldrig upptogo stor plats i Victoria Benedictssons lif, framgår dock på ett omiskännligt sätt af alla dessa bref, äfven om hon däri aldrig uttalar sig ringaktande eller underskattande om de sysselsättningar och intressen, som vanligen ligga inom en husmoders verksamhetsområde. När hon skriver till denna syster, som hon vet förstår henne, dröjer hon ej länge vid hvardagslivets små händelser, det är snarare sitt inre tankelif hon redogör för och det är därför dessa bref väl kunna betraktas som nya värderika blad i Ernst Ahlgrens lifshistoria, fogade till dem som redan äro kända.

* * *

Det torde vara obehöfligt att här vidröra Victoria Benedictssons yttre lefnadsomständigheter. Dessa, så väl som hennes diktarpersonlighet hafva utförligt blifvit skildrade af hennes efterlevande vänner, Axel Lundegård och Ellen Key, hvilkas arbeten säkert hos de flesta äro i friskt minne. Vi vilja blott erinra om, att fru Benedictsson, innan hon under författaremärket Ernst Ahlgren genom sin novellsamling, »I Skåne», lyckats vinna sig ryktbarhet, uppträdt under flera olika pseudonymer och signaturer, i skydd af hvilka hon steg för steg, under otaliga motgångar och svårigheter arbetade sig fram på den litterära banan. Till förtydligande af en

del anspelningar i efterföljande bref, vilja vi äfven erinra, huru-
som författarinnan i sin tidigaste ungdom varit besjälad af den
mest brinnande håg att få ägna sig åt artistlivet och utveckla sina
anlag för målning, och att hennes äktenskap hufvudsakligen ingicks
under inflytande af den bittra missräkning hon kände öfver faderns
bestämda vägran att låta henne tillfredsställa denna sin håg.

Att hon aldrig kunde glömma det våld, som man i ungdomen
gjorde på hennes frihet, framgår af följande bref till systemen, Marga-
rethe. dateradt Hörby den 13 mars 1878. Victoria Bruzelius hade
på redan i sju år varit postmästaren i Hörby, Chr. Benedictssons, maka.
I anledning af sammanvaron med ett ungt konstnärsämne, om hvars
begåfning och utveckling hon förut i brefvet uttalat sig, skrifer hon:

— — — — —
— — — — —
Konsten är och blir, liksom den varit, det käraste för mig, och
allt som har någon gemenskap med den roar mig, eller rättare sagdt,
vinner mitt deltagande; allt annat är mig mer eller mindre likgiltigt
eller motbjudande.

Jag kan ej säga så glad jag är öfver att jag har dig som jag
kan tala med och som förstår mig, ty för resten känner jag mig så
ofta främmande för min omgivning. Det förefaller mig ofta som om
jag vore i ett främmande land hvars språk vore mig för svårt att lära,
och som om jag greps af på en gång glädje och hemlängtan hvarje gång
jag åter hör ett ord af mitt hemlands språk. Konsten har varit
min enda kärlek och jag skall aldrig, aldrig glömma den.

Den som blifvit född med sådana utpräglade sympatier åt *ett*
håll, skall aldrig vänta sig någon verklig lycka om han försöker att
döfva dem, ty de skola vakna till lifs igen och blifva hans plågoandar.
Det är därför jag nästan betages af ångest då jag ser någon stå vid
skiljevägen, rådlös och obeslutsam. Hur gärna skulle jag ej vilja räcka
en hjälpsam hand, eller säga ett uppmuntrande ord. Ack — — —
äfven jag har ju en gång stått där, stått vid det förfärliga alterna-
tivet att bryta med mina föräldrar och kanske hopa sorg öfver dem,
eller att bryta med min inre kallelse och släpa fram ett glädjelöst lif.
Hvad jag lidit under alla dessa år det kan *ingen* fatta, som ej älskat
konsten *så* som jag!

Det bästa och ädlaste i min själ fick sin dödsdom 1870, och
jag var för feg eller för stolt att *tigga* om nåd. — — Dock, hvad
gör det för nytta att tala om den snö som föll i fjol eller de blom-
mor som fingo släppa lifvet till för den!

Man må säga hvad man vill: jag blir ändå aldrig någon rik-
tigt god författare, ty min fantasi är en målares men ej en språk-
konstnärs; jag vill dock göra hvad jag kan i den vägen. Det är
visserligen ej *den* konstart jag älskade, men jag håller äfven mycket
af denna för släktskapens skull. Jag söker att måla med penna

och bläck, men det går dåligt. Apropos det, så sänder jag dig ett par små rimmade bitar till läsning, du kan låta mig få dem igen vid tillfälle, men kritisera dem duktigt; ty du har en klar och oförevillad blick och brukar ej se fel i förtjänster och förtjänster i fel, därför sätter jag värde på ditt omdöme.

Några dagar senare ger hon åter luft åt det missmod hon känner öfver att ha förfelat, hvad hon ännu anser, som sin egentliga kallelse, målarinnans. Hon sysselsatte sig under dessa år mycket med målning, ja utförde på beställning af vänner och bekanta åtskilliga genre-taflor och porträtt. Detta hindrade henne dock ej från att försöka sig på andra konstarter, hon har länge sysslat med att dikta, så väl på vers som prosa. Därom skrifer hon till sin syster:

Hörby, 25 mars 1878.

Härmed sänder jag dig ett par små vis-stumpar af mitt eget illa kända fabrikat. Hyfla, hyfla bara! så kan det bli städadt med tiden. Du skall få flera sedan hörande tillsammans med dessa, allt »studier» på fri hand och för öfnings skull.

Du kan ej tro så barnslig jag är! Jag känner mig nästan *riktigt* lycklig då jag skrifer; och *ändå* vet jag att det är bara skräp, inte värdt en sur sill en gång. Jag har kanske en smula anlag, samt en och annan god idé, men jag är så gräsligt okunnig, så, att det kan göra mig rakt förtviflad; jag vet ej om jag skall skratta, gråta eller skrika åt det. Ack, om man hade fått lära någonting i sin ungdom! Vetgirigheten hos mig är så stark, att den blifvit mitt lifs plåga. »Framåt, så är mitt ödes bud.» När det ej kan gå framåt, hoppar jag ur spåret som ett för hårdt lastadt lokomotiv.

Men en guista hopp har jag ännu, och det är alltid tillräckligt att lefva på, tills vidare.

Jag är så glad att jag har dig; hur kan du förstå mig så väl, du kära, lilla Gretchen? Det är så tungt att gå och bära allt inom sig, men om man ständigt blir missförstådd, så måste man ju det. Ja, jag är så glad att jag har dig! och jag håller mycket af dig. Jag kan icke *varmt* hålla af någon, som är likgiltig för det sköna i natur och konst, jag kan värdera, jag kan högakta dem, men vi äro och förbli främlingar för hvarandra, de förstå ej mitt språk och jag tycker att deras liknar »kråkolåt.»

När jag får skrifvet ett par tre bitar, som jag själf är belåten med, skall jag skriva till Bäckström för att få min dom.

Som vi veta af lefnadsteckningarna öfver fru Benedictsson besökte hon sommaren 1878 Stockholm för att personligen sammanträffa med Edv. Bäckström, hvilken varmt intresserade sig för och uppmun-

trade hennes gryende författareanlag. Hon åtföljdes på resan af sin syster Margarethe. Året därefter är följande bref skrifvet:

Hörby, 12 juni 1879.

Jag har ej orkat måla i dag, ty jag har varit och är så till ytterlighet matt, men har i stället suttit hela eftermiddagen i trädgården och sytt; solsken och frisk luft är en förträfflig medicin. Du skulle sitta mycket ute i din vackra trädgård, då det är lugnt och vackert, ty det skulle säkert göra dig mycket godt.

Jag har tänkt på vår stockholmsfärd i fjol; den ägde rum just vid den för mig sämsta tiden hvad min hälsa beträffar, ty jag är alltid sämst i april, maj och juni och kan aldrig vänta min förbättring förrän i högsommaren. Jag har dock äfven i vår varit bättre än jag var så till års i fjol, men på länge har jag ej varit så frisk som från hösten in fjol och till den här våren. Jag tror själf att jag har målningen att tacka därför, ty den verkar så godt på sinnet och man vet hur mycket inflytande det har öfver kroppen.

Jag var så efterlängtdad här hemma, att jag riktigt var glad att jag ej låtit öfvertala mig att stanna kvar. De äro bra snälla emot mig här hemma och jag har allting mycket bättre än jag för-tjänat, också är jag mycket nöjd. Hur härligt det är när solen skiner så varmt och klart ned på den friska, nya grönskan! Ja, jag tycker till och med att den stora, fria naturen försonar en med tanken på sin egen undergång och död; det är dock skönt att veta det allt hvad man älskar skall öfverleva en och sprida glädje till kommande släkten. Det är godt att veta att allt skall gå framåt, och att man icke lämnar tomrum när man går bort. Man kan få hvila utan att någon därför anklagar en eller blir lidande. Men lifvet är vackert! God natt nu. Skrif snart!

V. B.

* * *

Trots den bittra kritik som hennes första litterära försök underkastats, ej minst af henne själf, tyckes hon från detta år vaknat till mera klarhet om hvartåt hennes anlag verkligen äro riktade, hvilket framgår af följande:

Hörby, 29 juli 1879.

Kära Margrethe!

Enligt löfte får jag meddela den föga hugnande underrättelsen att jag fått svar ifrån professorn, det lyder ordagrannat som följer:

»Professor C. R. Nyblom förklarar hosföljande dikter icke vara absolut dåliga, men de innehålla uppriktigt sagdt, föga poesi, och den, som där finnes, är af en så rent personlig art, utan något som lyfter

den till en mera allmän betydelse, att det troligen är bäst för dessa småstycken att förbli hvad de äro: en känslfull och efter det sköna längtande själs, *hemliga* hjärtentgjutelser. Vänligast C. R. N.»

Där kan du se, mutter lilla!

Jag får hålla mig till prosan, men tyvärr har jag icke stora förhoppningar på den heller. Om jag ändå vore karl och kunde förtjäna duktigt med penningar, då kunde det vara något lönt att lefva och brottas med sorg och oro!!! Du förstår, jag har icke alldeles tappat modet fast det slokar öronen i kväll, nej, jag ämnar fäkta på så länge jag kan, jag har ingen annan råd; jag menar icke efter författarskap utan endast framsteg till *något bättre*. Gud hjälpe mig så visst! Jag vet att för mig gäller det att gå framåt, eller gå under, och jag skall därför sträfva så länge krafterna stå bi. Om jag stannar i småsinnets dypölar och låter mig dragas ned däri, då vet jag att mina själskrafter skola förlora sin spänstighet och — att jag icke skall kunna bära min börda längre, den fordrar ju till och med *nu* alla mina krafter. — — — Du kan tro att äfven jag har ett lefnadsmål eller en lifsuppgift, som jag tänker på när jag tycker det vore lugnare för mig själf och för andra om jag finge lägga mitt hufvud till hvila under en grön torfva. Jag tänker då: »nej, du skall lefva, du skall sträfva och förtjäna pengar, lära dig något och studera lifvet, och sedan skall du, som icke fick lyckan på din del och icke förmådde bli konstnär, sedan skall du understödja någon eller några som älska detsamma som du och sträfva efter samma mål som du, fast du ej kunde närma dig det. Och så skall du glädjas då de bli hvad aldrig du kunde bli, deras intressen skola vara dina och du skall följa dem på vägen så långt du förmår; sedan, då *deras* sträfvan krönes med framgång kan du tänka att du icke lefvat förgäfvets, och så skall din ålderdom skänka dig den lycka, som ungdomen förnekade dig; så skall du kanske ändå få det skönaste på jorden: en fridfull, smärtfri död.»

Ja, mor lilla, så se mina rosigaste framtidsdrömmar ut! *Sådant* är målet hurudan än vägen blir, antingen jag kommer att verka som lärarinna eller novellist. *Detta* tröstar mig, *detta* lefver jag för, kära lilla syster. Jag har mistat det mesta, det bästa: därför behöfver jag tröst; mitt lif är så tomt: därför måste det hafva denna fyllnad. Jag skall skriva noveller så att pennan skall fräsa i bläcket, så skall jag se om det går. Går det, då — — hurra! Då vet jag *att* jag lefver och *hvarför* jag lefver; går det inte, då läser jag språk som en häst, för att ändå kunna förtjäna pengar; spara kan jag åtminstone redan. Nu vet du hvarför jag är »om mig», jag kan ej hjälpa det.

Jag tror icke, att jag kan bli novellist heller, fastän man är ense om att jag därvidlag har goda anlag, ty mitt lif är för enformigt och hopklämdt; man behöfde vidare synkrets och friskare lif, och om jag så sträfvar ihjäl mig kan jag ju inte få så mycket, att jag åstadkommer något. Ack, »mitt kungarike för ett par byxor!» Vore jag karl behöfde jag inte sitta här och lura.

»Fidelio» är inte färdig änskönt han har tre eller fyra syskon som tigga min penna om en passande dräkt, och så har jag två spel-elever som hålla på att ta' mig på sängen om morgonen och 9 piller att svälja hvar dag! Åh, jag kan skratta åt alltihop — så att jag får tårar i ögonen. Kan jag så narra andra också att skratta, då är min »lycka» gjord.

Du finner väl mitt bref något sorglustigt, men det rår jag inte för. Bäckström säger, att den som sörjer, skriver muntert, och i morgon skriver jag en glad novell, d. v. s. en som börjats för någon tid sedan och som »klarnat» i kväll så att jag kan fortsätta. God natt du kära lilla mor! här finns ingen i hela vårt kungarrike, som jag håller så mycket af som dig och detta är sannt, fast mycket annat af hvad jag sagt och skall säga är munväder. Icke det jag säger på allvar är munväder, bara det jag pratar för ro skull. När kommer du och blir här några dar? Och när kommer du hit och hälsar på? Skrif snart till din tillgifna syster

Victoria.

Några månader efteråt finna vi henne helt inne i sina litterära funderingar. »Tardif» var, som bekant, ett af de många författarnamn under hvilka fru B. uppträdde på den litterära värdjobanan. Hon skriver:

Hörby. 17 mars 1880.

Kära Margrethe!

Du sade, att du önskade att få reda på huru mina Stockholms-affärer stå, och då du alltid varit den som bäst förstått min sträfvan, hyst det bästa hoppet om dess resultat och varit den *enda* af mina anhöriga, som ägt ett uppmuntrande ord för mig, är du onekligen den som mest af alla har rättighet till mitt förtroende, hvilket du ju också har.

Jag har varit nedslagen och modlös en lång tid och nästan förlorat lusten att skriva, emedan dessa småstadsförhållanden och alla dessa småaktiga föreskrifter, farhågor och opraktiska förslager så nedtyngt mitt sinne, att jag tviflade både på mina anlag och min förmåga att bekämpa dessa milliarder af små svårigheter, som genom sin mångfald nästan bli fruktansvärda. De komma alla af detta enda: jag är kvinna och som sådan anses knappt vara en förnuftig människa.

Då detta odrägliga bröllop blir undanstökadt, hoppas jag likväl på mera frihet, och har jag bara det, då vet jag, hvad jag duger till; i ett dolce far niente under vår kyrkogårds lummiga träd blir jag en annan människa än den, som kippar efter sina tunga andetag mellan fyra väggar. När himlen hvälfver sig klar och ren öfver mitt hufvud och fåglarne sjunga omkring mig under det ensamhetens ljusa, glada tankar täfla om min uppmärksamhet, då känner jag mig så liten och obetydlig, men också så lycklig och förhoppningsfull.

Då berätta de ljusa, glada små tomtarne många små historier

för mig, och då får jag åter lust att skriva. »Drifva» och »skrifva» rimma förträffligt på hvarandra; om man icke får tid till det förra, kan man icke göra det senare.

Jag har således ingenting skrivit, men haft några af mina småbitar (Akrobaten & Lagerberg) hos Ny Ill. Tidnings redaktion till påseende. Den skref, att den önskade en *kort* skiss eller dylikt, och jag sände skissen om fiolspelaren (d'Anglars) samt ett par små obetydligheter. Därjämte bad jag red., herr Ernst Beckman, säga mig, huruvida han ansåg mig äga anlag för skriftställarebanan, att jag med någon framgång skulle kunna ägna mig däråt, emedan jag ej ville skriva, om jag endast ägde lust utan motsvarande förmåga. Därpå svarade han häromdagen, i det han återsände de båda små bagatellerna.

Herr I. F. Tardif, Hörby.

I följd af familjeförhållanden har jag varit nödsakad att vara frånvarande från Stockholm. Edra skisser öfverlämnades under min frånvaro åt en mycket pålitlig person, som »grofläser». Han var *särdeles* nöjd med den ena, men — till vår stora ledsnad har han förlagt manuskriptet. Har ni ett koncept, så kan saken repareras, och vi få intaga den; i alla händelser skola vi naturligtvis ersätta eder.

Då ni begärt mitt omdöme, vill jag nämna, att ni har afgjord fallenhet, som enligt all sannolikhet kan utvecklas.

Högaktningsfullt

Ernst Beckman.

Jag lät Chr. läsa brevet, af två skäl: först därför att han hyser ett visst misstroende till min korrespondans, alldenstund den sker med herrar och ej med damer, och sedan därför att han icke alls tror på mina anlag, utan endast anser mitt skrifveri kunna vara mig själf till ett tidsfördrif; om jag tror annat, menar han det vara illusion. Den tanken gör naturligtvis, att han misstycker mina litterära sysselsättningar, om han än icke nämns att yttra någonting därom till mig. Han har en mycket dålig tanke om oss fruntimmer, den gode postmästaren.

På Beckmans meddelande hade jag ingenting att svara annat än att beklaga förlusten, enär jag icke äger så mycket som en rad kvar af den förstörda novellen, hvilket jag finner mycket tråkigt, ty den var rätt hygglig. Understrykningen under »särdeles» hade Beckman gjort i sitt bref, det är därför jag också har den.

Har jag hälsan i sommar och Gud vill, så tänker jag att skriva några skisser och noveller till; i slutet af september borde jag så resa till Stockholm för att skaffa någon förläggare, antingen så att de som en serie intages som följetong i en af de större, dagliga tidningarne, som t. ex. »Aftonbladet», eller också utgäfves i bokform, väl gallrade och öfversedda; helst innan den egentliga julmarknaden eller också först på nyåret. I Stockholm borde jag stanna minst en vecka, högst tre veckor eller fjorton dagar; boende i familj, natur-

ligtvis. Men allt det där är ställt på framtiden. När man hunnit trettioåret, har man likväl ingen tid att förlora.

Jag känner mig så frestad att bli elak, så fort jag på allvar intvingas i Hörby-förhållandena, hvilka alltid äro och skola blifva främmande för mig. Min håg och hela lifsriktning är en helt annan, och den, som en gång fått smak på livets hasardspel, kan icke fästa hela sin tanke på stillaständets enahanda, den kan icke vegetera ända till sin död; kamp och eggelse, vinst och förlust, hopp och fruktan hafva blifvit nödvändiga för en sådan själ, om den icke skall sjunka samman som en trasig luftballong. För mig måste Hörbylifvet adlas till ett hem, som är kärt, *därföre att det icke binder tanken; sådant* är det mig det käraste ställe i världen. Själva väsendet får ej stelnas i dess former, fast den yttre människan antager dem.

Jag tycker mycket om Hörby, ja till och med dess innevånare, men de äro mig icke nog. — — —

Detta är ett dumt bref men sannt ändå. Det låter, som om jag vore bra egenkär, öfverskyl det, om du kan.

*
*
*

1881 var det år som Victoria Benedictsson i sin dagbok lär betecknat med det enda ordet »allvar». Det var då hon drabbades af den sjukdom, som under de följande åren, med undantag af några ljusare mellantider, fjättrade henne vid sjuksängen. Den för en sjukling så vanliga svagheten att finna en viss tröst i upprepadet af sina lidanden, tyckes för henne varit främmande. Ej ens för sin syster, hvars varmaste deltagande hon helt kunde påräkna, yttrar hon någonsin en klagan. »Det är en svår tid, men man måste hafva tålamod. Hvar och en måste i sin tur bära korset», yttrar hon en gång i ett bref i början af sin sjukdom. För öfrigt redogör hon för densammans förlopp lugnt, nästan kallt, som om hon talade om en främmande person. Jämmer och klagan öfver kroppsliga plågor var ej Victoria Benedictssons sak. Hon visade i lidandet en resignation, en själsstyrka som nästan kan kallas sublim. Kanske räknade hon kroppsliga smärtor som ett intet, jämfördt med de själens lidanden, hon under så godt som hela sitt lif hade att kämpa emot, och för hvilka hon till slut skulle duka under?

Följande äro utdrag af trenne bref skrifna från sjuksängen, de senare från Malmö, där hon under längre tid vistades i och för läkarebehandling.

Hörby, 3 aug. 1881.

Det händer mig så ofta, att jag är så där mol allena hela söndagarne igenom och ibland de andra dagarne med. Någon gång tänker jag då, att det kunde vara roligt att ha någon att prata med, ty det blir allt trist till slut att bara räkna maskorna på virkningen eller höra slamret af strumpstickorna och icke en enda kommentar till sina egna tankar eller någon friskare vind på deras stilla ocean. Jag lever med ett ord som snäckan i sitt skal på senare tider, ty att »sträcka ut hornen» i Hörby kostar många pengar och jag vill försöka om det icke är en möjlighet att komma ur de förfärliga skulderna.

Jag kan nu aldrig låta bli att tänka på framtiden, fast det är dumt nog, ty kanhända den är förlagd till en annan planet och helt annorlunda än man tänkt sig.

Jag har virkat så flitigt som möjligt hela eftermiddagen, ty jag hade ingen lust att läsa, icke krafter att göra någon längre promenad och så gjordes tiden mig lång i stället. Hade det varit som förr kunde jag skriva en smula, ty nu är jag starkare i händerna och kan åtminstone själf läsa hvad jag klottrar, men jag har beslutat mig för att låta bli det der lapprit, ty låt vara att jag har anlag, så är det ändå omöjligt om de vore aldrig så utmärkta att dana dem till någonting dugligt under ett sådant stillastående lif och under så sammanträngda förhållanden. Jag har tänkt det länge, men under min sjukdom, då jag för det mesta hade fyra väggar samt mina egna tankar till sällskap, blef det mig fullkomligt klart att jag måste vända min håg från det hållet. Sedan dess tänker jag mest på husliga arbeten och pengar. Ja, hade man haft några af den varan när man var ung så — — — men det är bra som det är, mer än bra, ty jag är mycket belåten med min värld: »Vår Herre är de dårars förmyndare:» åtminstone de *fattiga* dårarnes.

Jag har alldeles mist min ifriga håg för läsning sedan någon tid, ty att gapa öfver en bok för annat än något slags studium bryr jag mig ej om.

Mitt ben är fortfarande bättre och min öfriga kropp frisk, men stå eller gå kan jag icke. Det är troligt att doktors spådom beannas och att framdeles en benskärfva kommer att lossna samt bana sig väg ut, ty benpipan på det sjuka benet mellan knät och det opererade stället är onaturligt tjock och ibland hugger det till där, men doktorn och jag talade just om det i går och vi kommo öfverens om att äfven om så skulle gå så är det ju en öfvervinnerlig sak och man kan vara glad att det ej är benröta eller någon annan obotlig skada, ty när skärfvan kommit ut, är benet lika brukbart och man kan gå under tiden blott man har bandage. För närvarade ser emellertid allt godt ut och såret är rent och »vackert» samt mycket villigt att läkas i flyg fläng, så att doktorn har all möda att bevara sitt rör, ty det vill alldeles växa fast.

Jag bor nu i förmaket; man bar mig hit. Jag ville försöka att gå med krycka, men när jag kom på golfvet syntes jag mig lika redlös som om jag fallit i sjön och jag skyndade mig i säng igen och lät dem beskedligt »asa» åstad med mig.

De sade att jag var så lätt och det tror jag nog. Jag har »tagit» mig mycket och ser nu alls icke sjuk ut — bara jag kunde gå!!!

Malmö, 4 febr. 1883.

Hjärtligt tack för brevet, hvilket glädde mig mycket, men som jag ej kommer att besvara så långt som jag ville, ty jag har så mycket skrifarbete nu om dagarne, att jag måste spara mig så mycket som möjligt. Jag »plågas» visst icke hvad benet beträffar, ty det gör ej mycket ondt, — för tillfället alls inte — men det är mycket enformigt att ligga och enformigheten föder lätt ledsnad, jag gör allt hvad jag kan för att fördrifva de enformiga, långa dagarne och skaffa mig så mycken omväxling som kan åstadkommas då ens utsikt begränsas af fyra trånga väggar. Jag skrifver så mycket jag kan orka, men skrifver långsamt. Så tager jag hvarje dag lektioner i engelska af en skotsk fru, det kostar många pengar, men så *kan* jag språket när jag slutar. Mitt uttal är redan ganska godt. I förra veckan började jag med italienska på egen hand, emellanåt understödd af en eller annan vink af *L. P.*, ty han har tagit lektioner samt läst en del, så han kan tämligen. Men tiden blir mig likväl lång och enformig.

Din »kärlek till ensamhet» kommer icke af egoism utan är endast själens behof af hvila och försjunkande i sig själf. En sådan ensamhet är nyttig och nödvändig för införandet af reda, ordning och framför allt jämnvikt i tankearbetet.

Om jag bara *orkade* skrifva och ej blefve så försoffad af enformigheten skulle där nog »blive något av» likväl, ty jag känner att jag skulle äga förmåga om ej de yttre omständigheterna verkade så nedtryckande och förslöande. Skrif till mig, ej för sällan, det gör mig så godt, och du anar ej på långt när hur högt jag värderar dig och hur innerligt kär jag håller dig. Du anar ej heller hvilket stort och välgörande inflytande du utöfvat på mitt lif. Skada blott, att du ej haft makt att äfven vända ett slag på de yttre händelsernas tunga maskineri! Men »bäst som sker» heter det ju. — — — Gud gifve att jag ändå kunde göra dig någon heder och glädje! — — —

Malmö, 4 mars 1883.

Jag har icke alls varit skrifvande af mig den sista tiden, ty jag har varit så nedstämd till lynnet. Nu då det ser ut som skulle jag kunna lefva, och lägga flera år till dem jag redan har, kommer också tanken på framtiden. En klen ekonomi och en bruten hälsa komma den att se så dystert ut. — — —

Fattigdomen står för mig som ett spöke, det tjänar icke till att dölja det, och all glädje öfver mitt återvändande till lifvet fördystras där af.

Jag läser engelska och skrifver stilar af all lif och makt för att kunna gifva lektioner, men det blir sträfsamt lif och mager utkomst.

Författarebanan duger icke, ty så fort jag blir för nedtyngd af bekynner mister jag förmågan att skriva; så har det gått nu, så går det alltid. — — — — —

* * *

År 1883 kan betraktas som vändpunkten i Victoria Benedicts litterära lif. Hon hade utgifvit sitt första arbete, afkastat anonymitetens slöja och framträdtt med öppet vizir. Hvad hon själf därom tänker finner man af följande bref till sin systerliga vän:

Hörby, 15 dec. 1883.

Kära Margrethe!

Mamma och F. få gärna läsa hvad jag sänder dig, ty jag framträder nu på fullt allvar och med en bestämd mening, min pseudonym är redan så bekant i min närmaste omgivning, att den icke längre kan skydda min anonymitet, och jag bryr mig icke heller därom. Mitt sjuka knä ger mig full rätt att helt ägna mig åt bokhandeln och pennan, jag ämnar betrakta sjukdomen som en fingervisning ofvanifrån, hvilket jag tror den är, den har varit hårdhändt nog till att öfvervinna alla betänkligheter. Således, strunt i anonymiteten! Jag tror mig nu äga mod nog att stå bakom det antagna namnet utan att gömma mig.

När du kommer hit skall jag visa dig förslag till innehållsförteckning för min novellettsamling samt en stor del af innehållet också.

— — — — —

Hörby, 25 augusti 1884.

Kära lilla syster!

— — — — —

Jag längtar gruffigt efter att du måtte komma hit så att vi på tu man hand med all utförlighet måtte kunna diskutera allt möjligt; det är ju en hel evighet sedan vi råkades ordentligt! Jag har en sådan massa bref och tidningar, som jag ville låta läsas af dig, du kära lilla syster, som ensam uppmuntrade mig på den tid ingen annan trodde att jag dugde till något. Du kan nog tänka dig hur glad jag nu är att få visa dig hvart enda välvilligt ord, som af den litterära världen uttalas till den nye författaren.

Hela orten är i uppror för förmenta personligheter, men det vore nog omöjligt att undgå, de tycka sig ju känna igen det orimligaste. Att både jag och boken skola häcklas är naturligt. Det finns ingen kritik så sträng som den närmaste omgivningens; ja, man kunde kan-

ske säga så orättvis, om jag icke hyste sådan motvilja för ordet, när det gäller mig själf.

Att ha något att berätta i bref är då blankt omöjligt; mina litterära intressen äro för tillfället så allt behärskande och jag lefver så mycket för mig själf. Det är därför jag är så kort, icke af annan orsak, ty jag håller mer af dig än någonsin. Men — vet du hvad — den tillfälliga framgången gör mig nästan modfälld; jag vet ju så väl att jag skall få betala hvarje berömmande ord med dess mera klander framdeles, när det skall talas om: »icke motsvarat de förväntningar man ställt på förf:s lofvande talang» — »en begåfning som redan nått så långt kraften räckte, icke vuxen större uppgifter» — eller: »förf. håller sig fortfarande vid sitt lilliputtsmanér och serverar fortfarande endast halfmogna studier», eller »de profetior vissa af herrar kritici på sin tid utbasunade tyckas emellertid allt annat än gå i fullbordan» o. s. v. i det oändliga. Bered dig på det, kära lilla beskyddare.

Men hvad kan du väl tänka om mig, som icke har annat att tala om än alltid det samma, det samma!? Blir du inte trött af mig? Men det är ju kring sådana ämnen mina tankar oftast vända sig, och kan jag icke bli framstående, så vill jag i alla fall vara med bland dem som ägna sitt lif åt litteraturens tjänst. Det har nu en gång blifvit min lifsluft. Jag unnar, jag *vill* åtminstone unna mina kamrater att gå framom mig, utan att därför anse mig förfördelad af ödet. Om jag någonsin skulle kunna vara någon af dem till hjälp och råd, om än i så ringa mån, då skulle jag anse att icke heller jag lefvatförgäfvdes.

Du, som själf är så föga egoistisk, du som verkligen är min syster, du skall förstå mig när jag säger detta; ty jag vet att du liksom jag, är genomträngd af detta behof att lefva för andra, att arbeta för andra och hoppas för dem. Vi äro byggda af samma materiel. Det har väl legat och slumrat hos mig ett gry till detta äfven förr, men det är sjukdomen, den brutna kroppskraften, som gifvit det grodd; och det är den ofta återkommande tanken på döden, som gifver en sådan kraft däråt, att det ibland känns rent af öfverväldigande pinsamt att kunna utträtta så litet för andra i världen. Som min »nästa» gäller naturligtvis i främsta rummet alla de som ägna sina krafter åt samma arbete som jag. Jag skulle vilja bli välbehållen, klok och erfaren för att en gång vara de unga till någon nytta; jag menar de unga i litteraturen.

Oss emellan sagdt är det *det* jag sträfvar för, ty hvad är väl mitt eget lif! Nej, att glömma sig själf antingen för andra eller ett allvarligt arbete, det är enligt min tro lifvets enda verkliga lycka. Jag vågar icke säga det där till andra, de skulle naturligtvis stämpla det antingen som humbug eller sentimentalitet. Bøjelsen att älska har legat hos både dig och mig. Hos dig tog den form af kärlek till *en*, den blef koncentrerad. Hos mig är den fäst vid ett *ting*: konsten, och därifrån sprider den sig till en vänkrets, som blir större så småningom, men hvars kärna är och blir — gemensamma intressen för det jag älskar högt. — — — — —

* * *

*

Några bref från de sista åren af Ernst Ahlgrens lif, däri grundtonen, trots ryktbarhet och de framgångar författarinnan vunnit, är allt mera hopplös och dyster, skola meddelas i följande häfte.

Ett lärarinnehem.

Hvad man än må säga om vår tid, om dess brist på entusiasm, dess ljumhet och liknöjdhet för stora idéer, i ett är samtidens intresse vaket som aldrig tillförene, och det är för allt som ligger inom den kristliga barmhärtighetens område. Människokärleken är en dygd som, om vi så få uttrycka oss, kommit allt mer och mer till heders och det finnes ej någon art af mänskligt lidande, förskylld eller oförs skylld, som ej finner en förkämpe, färdig att därför offra sin tid, sina penningar, ja därför insätta hela sin personlighet.

Att den största offervilligheten, så väl den enskildas som samhällets förekommer där, hvarest behofvet springer mest i ögonen, där hvarest, hvad man kallar, den »skriande» nöden högljuddast påkallar andras hjälp, är ju ej mer än naturligt. Detta hindrar dock ej, att människokärleken, alltid på spaning efter nya verksamhetsfält, oupphörligt finner ouppbrukade tegar, ej mindre värda att beaktas därför att de ligga i skymundan och ej genom vanliga medel ådraga sig allmänhetens blickar.

Så har man i andra länder redan länge sysslat med att finna en lösning på den behjärtansvärda frågan: hur bistå den åt sina egna hjälpmedel hänvisade lärarinnan och uppfostrarinnan under tillfällig hemlöshet och därmed sammanhängande svårigheter? Svaret har lydt: »genom inrättande af hem-liknande hotell, där lärarinnor för ett pris motsvarande deras tillgångar kunna finna en tillflyktsort under den tid då de äro utan arbete och söka sig ny sysselsättning eller äro i behof af hvila». Dylika hotell — »Home», »Lehrerinnen-Heimath» äro bland andra de namn under hvilka dessa privat-hotell vanligen betecknas i utlandet — äro sedan flere år tillbaka inrättade i många af Europas större städer och hafva visat sig fylla ett verklig trängande behof.

Frågan är nu: skulle ej Stockholm äfven vara i behof af sådana »hem»? Helt visst, saknaden däraf har länge gjort sig kännbar, och det är med kännedom af denna brist som en del behjärtade personer i vår hufvudstad satt sig i rörelse för att söka om möjligt här bringa ett företag af liknande art till stånd. Skulle vi i någon mån kunna bi

draga att väcka intresse för en idé, hvilken vi finna i hög grad värd sympati och såmedelst bringa den närmare ett förverkligande, vore det oss en sann tillfredsställelse. Detta, tillika med en önskan att för våra läsare förklara syftet med ett planerat lärarinnehem i Stockholm, är hvad vi afse med denna lilla uppsats.

* * *

Först och främst vilja vi betona, att ett dylikt hem ej är afsedt att vara en välgörenhetsinrättning. Pensionärerna betala för sig, för så väl kost som logis, och intaga således en oberoende ställning till hemmet. Men naturligt är, att för att kunna motsvara sitt ändamål: att vara en på en gång billig och behaglig vistelseort för arbetande kvinnor af den bildade klassen, kan ett dylikt etablissemang ej äga bestånd blott och bart genom de erlagda afgifterna, utan måste dels för sin uppsättning, dels för sitt underhåll under de första åren hafva en grundfond att bygga på. En »affär» blir ett dylikt pensionat aldrig, det skulle ju då förlora sin karakter af »hem». Och häri ligger idéns såväl svaghet som styrka. Svaghet så till vida, att hemmets oförmåga att ekonomiskt bära sig, gör en vädjan till enskilda personers hjälpsamhet och offervillighet nödvändig, men å andra sidan har den vackra tanke, som ligger till grund för bildande af dessa hem, den nämligen att i någon mån för de ensamma kvinnorna ersätta familjehärden, visat sig vara tillräckligt lifskraftig för att tillförsäkra dylika företag framgång åratals igenom.

Detta har t. ex. varit händelsen med ett i Wien upprättadt »Home» för lärarinnor, hvilket kom till stånd för 25 år sedan. Detta hem, först tillkommet tack vare en enskild persons, m:lle de Blaireville, energiska bemödanden, arbetade under de första åren med stora pekuniära svårigheter, men innehar nu en blomstrande ställning och förfogar t. o. m. öfver en reservfond af 32,000 fl.

Det projekterade »hemmet» i Stockholm skulle inrättas efter ungefär samma plan som det i Wien. Dess syfte skulle vara att lämna en fristad åt såväl svenska som utländska arbetande kvinnor af den bildade klassen, synnerligast dem som ägna sig åt lärarinnekallet.

Svenska kvinnor skulle här kunna vistas kortare eller längre tid såsom resande, då de söka arbete eller ägna sig åt sin utbildning.

Och det inses lätt, hvilken välsignelse det skulle vara för alla dessa arbetande unga kvinnor, hvilkas tillgångar helt naturligt äro högst begränsade, att för billigt pris kunna erhålla ett godt hem, då de för sin utkomsts skull äro nödsakade att vistas i hufvudstaden

någon tid, vare sig för att hospitera vid skolorna, studera slöjdundervisning och andra undervisningsgrenar eller för att se sig om efter plats. Klagan öfver svårigheten att i Stockholm finna goda hem som för billigt pris i inackordering mottaga unga flickor för kortare tid har äfven hittills ofta försports.

Utländska lärarinnor, som naturligen i än högre grad än hvad fallet är med landets egna döttrar, behöfva det skydd, som ett hem erbjuder, skulle i detta »home» finna en tillflyktsort under de mellanperioder, då de äro i saknad af sysselsättning. Äfven de utländskor, som i Stockholm innehafva anställning skulle här känna sig hafva en fristad, där de alltid kunde påräkna stöd, intresse, råd och hjälp i sina bekymmer och skulle här hafva en samlingsplats, där de funne vederkvickelse och förädlade förströelse tillsammans med sina landsmaninnor.

Det har blifvit anmärkt mot den föreslagna planen, att »hemmet» skulle mottaga såväl in- som utländskor. Ett lärarinnehem, afsedt för endast svenskor skulle, menar man, vara mer af behovet påkalladt och framför allt skulle ett hem efter en sådan plan kunna påräkna större intresse och sympati inom landet. Må utländskorna, af hvilka schweiziskorna utgöra den största kontingenten, bilda hem för sig.

Denna anmärkning skulle, vill det tyckas, nog äga sin fulla befogethet, om ej här som så ofta den ekonomiska sidan af saken spelar en så betydande roll. Idén om bildande af ett hem-hotell för bildade kvinnor är tyvärr ännu ej blifven till en verklighet; penningefrågan, af hvilken ett företags vara eller icke vara förnämligast beror, är ännu ej på ett tillfredsställande sätt löst, och skall framgång vinnas fordras det, att man utgår från den enklaste, mest praktiska sidan af saken. Behovet af hem, sådana vi här beskrifvit, torde alla erkänna, om de skola bringas till stånd, det beror på allmänhetens intresse och offervillighet. Må därför svenskor och utländskor systerligt räcka hvarandra handen för att öfvervinna de första svårigheterna, må de gemensamt lägga grunden till hemmet, sedan må hvar och en, när företaget är betryggadt, inrätta sig efter sin smak och i enlighet med sina intressen. Må man börja i liten skala med ett gemensamt hem, om utaf detta frö skall växa ut ett träd med starka öfverskuggande grenar, får framtiden utvisa.

Att i detalj redogöra för planen till det föreslagna hemmets inredning och ekonomi är ej här vår afsikt. Vi hoppas framdeles få tillfälle återkomma därtill. Det är det behjärtansvärda i själfva saken och den idé som ligger till grund därför, vi velat påpeka. En-

dast det vilja vi tillägga, att redan en mindre grundplåt blifvit insamlad inom för saken intresserade kretsar i hufvudstaden och att den ansedda föreningen, »L'Union internationale des amies de la jeune fille», i Schweiz, under hvars beskydd lärarinnehem blifvit upprättade i flere af Europas större städer, utlofvat ett blifvande »Home» i Stockholm sitt understöd och sitt varmaste intresse. Föreningens tidning »Le journal du bien public» innehåller för den 15 oktober ett varmhjärtadt upprop, hvori behofvet af ett dylikt hem i den svenska hufvudstaden, där äfven schweiziska lärarinnor kunna finna en fristad, på det lifligaste framhålles.

L. D.

Böcker för barn och ungdom julen 1893.

Från Fredrika-Bremer-Förbundets Bokkomité.

Sveriges medeltidssagor. Berättade för barn. Illustrerad. Pris: häftad 2,25, kartonerad 2,75.

Boken innehåller en särdeles väl utförd omarbetning af fyra gamla sagor, nämligen: *Flores och Blanzaflor*, *Härtig Fredrik*, *Ivan Lejonridderen* samt *Namnlös och Valentin*. De tre förstnämnda hafva varit öfversatta på svensk vers sedan början af 1300-talet, och den fjerde på svensk prosa sedan slutet af 1400-talet.

Den talangfulle sagoberättaren, som under förordet till ofvannämnda arbete tecknar sig *H. S.*, yttrar i samma förord, att denna berättelse möjligen i barnkammarens bibliotek »kan bilda en hälsosam romantisk motvikt till den moderna sagolitteraturens naturalism», och vi äro öfvertygade, att äfven vår tids ungdom med största nöje skall låta sin fantasi »tumla om bland sagovärldens brokiga gestalter», helst då dessa te sig i en dräkt så ren, prydd och tilltalande som den, i hvilken sagohjältarna i detta arbete uppträda.

Våra unga böra i sanning vara tacksamma för denna värdefulla tillökning i deras sagobibliotek.

För yngre barn än 13-, 14-åringar torde boken ej vara så lämplig, men väl för mognare ungdom.

En bok om Sverige af *Rich. Bergström* och *O. A. Stridsberg*. Pris 1,90.

Detta arbete innehåller en mängd skildringar från olika delar af Sverige. De allra flesta af våra landskap hafva här fått en beskrifning, omfattande floder, sjöar, berg, jordmånens beskaffenhet, näringar, städer m. m. Skildringarna äro af olika författare, både

äldre och nyare. Ej så få af våra mest framstående författare äro här representerade. Också äro många af styckena, bland andra »Sverige ett skogsland» af Agardh, »Eskilstuna» af Gustafsson, »Från Bohusläns kust» af G. Retzius m. fl. särdeles väl skrifna och innehållsrika. Valet af skildringar är i allmänhet godt och höjer detta arbete öfver sina föregångare, men några nya banor har det ej brutit. Här liksom i de flesta, att icke säga i alla våra läseböcker, äro de olika styckena allt för fristående för att boken skall kunna bilda ett sammanhängande helt. En läsebok skulle lämna sina läsare en vida större behållning, om den ena skildringen stode i något slags sammanhang med den andra, om berättelsens tråd ej afklippes vid hvarje styckes slut. Det är just bristen på enhet i mångfalden, som gör våra läseböcker så tråkiga och tröttande; knappt har man hunnit fatta intresse för en berättelse, förr än den är slut och man hufvudstupa måste kasta sig in i en annan. Att fordra att denna läsebok skulle vara annorlunda beskaffad än alla andra, skulle kanske förefalla som en orimlighet, men vi kunna ej annat än beklaga, att det i många hänseenden så förträffliga materialet ej blifvit mera hoparbetadt.

Vid genomläsningen af boken om Sverige tränger sig det intrycket mer än en gång på oss, att redogörelsen för de olika landskapens terrängförhållanden och beskrifningar öfver trakter, som sakna all slags egendomlighet, upptaga en allt för stor plats, under det att kulturlifvet och näringsarne blifvit allt för litet uppmärksammade. Hvarför har t. ex. Dannemora grufva och i sammanhang därmed en af vårt lands förnämsta näringsgrenar, järnet och dess beredning, ej blifvit omnämnda? Äfven djurlifvet och vegetationen hafva blifvit väl knapphändigt behandlade. Att t. ex. bokskogen ej fått någon särskild beskrifning, förefaller oss som en stor brist.

Många af skildringarna äro, vi upprepa det ännu en gång, så förträffliga, att vi äro öfvertygade om, att »Boken om Sverige» skall bland alla klasser, hos unga och gamla, väcka intresse och kärlek för vårt land och dess kultur.

För barn under 14 år torde boken vara för abstrakt och svårfattlig.

Örjan Kajland och hans pojkar. Skildringar från svenska finnarnes lif och jagter af *Gustaf Schröder*.

Ännu i dag bo finnar uppe i Värmlands nordligaste socknar på gränsen mot Norge, och ännu i dag kan man få se deras egendomliga hus och höra deras egendomliga språk. Det bör därför vara af intresse för svensk ungdom att få höra något om den finska invandringen och de stora svårigheter som följde för dem, som först skulle bryta bygd. Författaren till Örjan Kajland, som själf lefvat uppe i finskogarne och lyssnat till finnarnes egna sagor och berättelser, är ju därför om någon rätte mannen att skildra finnarnas sätt och vanor. Vi få först »litet historia» om invandringen och bostäderna. Sedan följer en friskt och duktigt skrifven skildring om Örjans och hans

pojars invandring till Sverige. Skildringen är full af händelser och äfventyr, och vi anbefalla boken på det varmaste som ungdomsläsning.

Ströftåg i världsrymden af *O. A. Busch*. Pris 3,50.

För den mognare ungdomen, som vill utvidga sina skolkunskaper i astronomi skall denna bok säkert blifva en välkommen julgåfva. Den är enkelt och klart skrifven och fordrar ej större förkunskaper i matematik än hvad äfven våra högre flickskolor pläga gifva sina lärjungar. Skulle det oaktadt något af de matematiska bevisen förefalla svåra eller obegripliga, kunna de helt enkelt öfverhoppas, utan att sammanhanget nämnvärdt störes. En mängd teckningar förtydliga innehållet. Boken är så skrifven, att på samma gång den redogör för hufvuddragen af astronomiens nuvarande ståndpunkt, meddelar den äfven en öfversiktlig framställning af den astronomiska vetenskapens historia. Vi äro äfven öfvertygade om, att många lärarinner, som förut letat i en mängd läroböcker i astronomi efter lämpligt stoff vid undervisningen, skola känna sig tacksamma mot författaren, som här sammanfört just det som de önska finna. Boken är särdeles lämplig för skolbibliotek.

Skildringar från fransk-tyska kriget 1870 af *Karl Klein*.

Pris 2,25.

Dessa skildringar äro helt olika de, man vanligen erhåller från en krigsteater. Man finner här ej någon lugnt objektiv redogörelse för de stora härarnas marscher, deras uppställning och rörelser under ett slag. Det lilla arbetet innehåller en skildring af de svårigheter den enskilde soldaten måste uthärda, då en armé — såsom det 1870 var fallet med den franska — saknar det nödvändiga samt af folkets lidanden i de trakter, som äro skådeplatsen för ett krig. Händelserna äro berättade med en så gripande realitet, såsom endast den kan berätta, som själf upplefvat de tilldragelser, själf delat de lidanden han skildrar. Och det har bokens författare gjort. Han var 1870 pastor i den lilla byn Fröschweiler, ej långt från Wörth i Elsass, där de första striderna utkämpades. Han själf liksom alla hans församlingsbor förlorade under kriget allt hvad de ägde; hvad de lyckades rädda undan fienden togs af deras egna, uthungrade landsmän.

Boken passar ej för barn, men ungdom öfver 16 år skola utan tvifvel tilltalas af dessa allvarliga och gripande skildringar. Det är nyttigt för de unga att lära känna verklighetens värld, att ej blott bjudas på fantasiens alster. Vi hoppas därför att rätt många skola gifva åt sina barn det lilla, särdeles väl skrifna arbetet till julgåfva.

Öfversättningen af *O. Eurén* är mycket förtjänstfullt gjord.

Sveriges storhetstid af *J. C. von Hofsten*. Pris 1,50.

I likhet med föregående år har fröken von Hofsten riktat vår ungdoms litteratur med en mycket god bok. Vi ha i år fått fyra

biografier. Den svenska ungdomen kan i denna bok göra närmare bekantskap med Lennart Torstensson, Per Brahe d. y., Erik Dahlberg och Johan Gyllenstjerna. Alla dessa namn äro välbekanta, och det skall helt visst glädja de unga att få veta något mer om dem, som bära dessa namn, än hvad läro- och läseböckerna bestå. Erik Dahlbergs lefnadshistoria, så rik på växlande öden, skall kanske mest tilltala den ungdomliga fantasien. Däremot tro vi, att de unga som ha något verkligt »historiskt intresse» skola känna sig mest tilltalade af Johan Gyllenstierna, helst de i läroböckerna få veta så litet om honom, att han för många varit kanske blott ett namn. Författaren synes oss också här blifvit mest gripen af sitt ämne, så att han kommit ur »läseboksstilen». Vi önska boken all framgång både i hemmen och skolbiblioteken.

Vår himmel. Af *Camille Flammarion*. Bearbetad öfversättning af *O. H. D.* Med 78 figurer samt en stjärnkarta. Pris 3 kr.

Författaren säger själf, att syftet med denna lilla bok är att låta »kvinnor och barn lära känna världsaltets storhet och skönhet».

Flammarion har i detta arbete gjort färre utflykter på fantasiens område än vanligt och lugnt hållit sig till astronomiska fakta, hvilka på ett ledigt och vårdadt språk äro så populärt framställda, att mognare skolungdom kan fatta dem.

Med tillhjälp af de bifogade figurerna samt stjärnkartan böra de unga få en både roande och lärrik inblick i »vår himmel».

Samlingarnes bok, praktiska anvisningar och råd vid anläggandet, ordnandet och förkofrandet af alla slags samlingar. Efter de bästa utländska arbeten och delvis egen erfarenhet under medverkan af flere fackmän utarbetad af *D. S. Hector*. Med 484 afbildningar i texten och 8 färgtrycksplanscher. Pris 6 kr., i clottband 7,50

Så lyder den fullständiga och lockande titeln på en diger volym om mer än fyrahundra sidor; men det är heller icke litet som skall inrymmas i denna bok om samlingar, hvilken under de två hufvudafdelningarna, den naturvetenskapliga och den kulturhistoriska, upp-tager nära nog alla slags föremål som kunna väcka och egga den ungdomliga samlingslusten. I och för sig är ju bokens idé och plan ganska tilltalande och särskildt i så måtto, att anvisningar och råd öfverallt blott äro afsedda att hjälpa nybörjaren och utpeka vägen för själfständig verksamhet. Den kulturhistoriska afdelningen, ehuru intagande ett jämförelsevis litet rum, meddelar likväl en mängd upplysningar såsom t. ex. om mynt, sigill, frimärken m. m., hvilka icke torde vara så allmänt kända och sålunda värdefulla både för gamla och unga. Man måste dock beklaga att vid utgifningen den urskillning och den noggrannhet, som man har rätt att fordra af detta slags arbeten icke än iakttagen. Minst tillfredsställande äro illustrationerna och i främsta rummet helsidesplanschererna, hvilkas koloristiska färgprakt och egendomliga perspektiv skulle göra dem bättre passande i

en »bilderbok för snälla barn», än i ett verk med mera allvarligt syfte. Flere föremål äro felaktigt och vilseledande angifna, hvarpå några exempel må anföras. Å planschen vid sid. 96 hafva ekoxen och stora träbocken fått byta platser och sålunda blifvit oriktigt benämnda; vid sid. 112 förekommer den i verkligheten kastanjebruna hornbaggen som grön och grå, hvarjämte vattenbaggen och dödsbudet äro gråa i st. f. svarta; huggormsgapet, sid. 331, är till egenkänlighet vanställt, med tjocka läppar, rund munöppning och oriktigt tecknade tänder och tunga; postmärken från Nicaragua och Förenta Staterna hafva omkastats och orätt betecknats som tillhörande Nord- och Syd-Amerika m. m. Åtskilliga inadvartenser äro visserligen upptagna bland rättelser i slutet af boken, men flera kvarstå och i det hela kunde äfven texten här oh där påkalla en revision. Den föreslagna anordningen i ett herbarium att äfven om växtens rot fästa papper i form af en blomkruka eller att under en sådan «prydnad» förena flera små växter, är alltför pueril för att ens böra omnämnas i ett arbete, som säger sig hvila på allvarlig vetenskaplig grundval.

Som ofvan blifvit sagdt, är dock planen god, och den bildade ungdomen, till hvilken utgifvaren ofta vänder sig med uppmaningar och varningar, — däribland en icke obehöflig emot samlare-raseriet — skulle säkerligen hafva stort nöje och verkligt gagn af denna bok om den vore mera omsorgsfullt utarbetad. Och detta borde utan synnerlig möda för utgifvaren kunna ske vid en möjligen ny upplaga af Samlingarnes bok.

Lifvet i världen. Läsebok för skolan och folket af *N. Juel-Hansen*. Auktoriserad öfversättning af *Robert Tigerstedt*. Första delen. Naturen och människan.

De båda namnen Juel-Hansen och Tigerstedt torde vara en tillräcklig borgen för värdet af den läsebok, som härmed bjuds skolan och folket. Men vi kunna ej underlåta att särskildt prisa den enkla och klara form, som författaren och öfversättaren gifvit åt den lika intresserande som praktiskt nyttiga undervisning i naturkunnighet, hvilken här meddelas.

Egentligen torde boken vara afsedd för skolans mellanklasser, för hvilken den tvifvelsutan också är särdeles lämplig. Men godt vore, om den dessutom vunne inträde i många hem och många sockenbibliotek, så att äfven andra än skolbarn kunde få del af bokens goda innehåll.

Grekiska guda- och hjältesagor af *Kata Dalström*. Pris 3,50.

Ehuru man numera, sedan antikens gudar och hjältar i det närmaste försvunnit ur den europeiska litteraturen, ej så mycket som förr erfar nödvändigheten af att känna de grekiska och romerska guda- och hjältesagorna, äro dessa likväl ej utan betydelse för vår bildning. Inga lärda afhandlingar skulle kunna bibringa oss så stor kännedom om de forntida folkens tänkesätt och bildningsgrad som sagornas enkla och korrekta skildringar. Sagornas vikt och betydelse såsom inled-

ning till den egentliga historieundervisningen börjar allt mera inses och erkännas. Men att berätta sagor tar tid och de timmar, som äro anslagna åt undervisningen i historia, äro i allmänhet få. Den hjälp, som erbjudes läraren genom en god läsebok, är därför af stor betydelse. Har man en lämplig läsebok kan en del sagor läsas under de timmar, som äro anslagna åt innanläsning, och de som ej medhinnas i skolan kunna af lärjungen läsas i hemmet. Kata Dalströms nu utkomna arbete har den fördelen att det passar för båda dessa ändamål. Det är lämpligt till läsebok i skolans mellanklasser och passar äfven särdeles väl till nöjesläsning i hemmen för ungdom öfver 12 år. Sagorna äro mycket underhållande och äfven väl berättade. Här och där skulle man väl önska något mera bredd och naivitet i skildringen, men i allmänhet äro händelserna framställda med lif och åskådlighet. Den svagaste af de berättelser, som boken innehåller är kanske sagan om Prometheus, men denna saga erbjuder också svårigheter, som de djupaste tänkare ej kunnat öfvervinna. Den torde i allmänhet ej passa för ungdom. Arbetet innehåller för öfrigt en framställning af de förnämsta af gudarna — något färre namn skulle kanske här kunnat upptagas, vidare åtskilliga hjältesagor, samt berättelsen om Argonauternas tåg och Trojanska kriget. Vi äro öfvertygade om att de unga, till hvilkas tjänst boken egentligen är utgifven, med stort nöje skola läsa om de grekiska hjältarnes bedrifter, om gudars och gudinnors lif i Olympen och om deras deltagande i de dödliges strider. Som arbetet är lika så instruktivt som underhållande torde det kunna läsas med nöje äfven af äldre personer.

»Ned med vapnen!» En lefnadshistoria af *Berta Suttner*. Bearbetad för ungdom af *Toini Topelius*. Pris 2,25.

Toini Topelius, den varmhjärtade finska författarinnan, som till den svenska ungdomens bruk bearbetat den mycket lästa och mycket omtalade tyska romanen »Ned med vapnen», har därigenom menat sig göra denna ungdom en stor tjänst. Hon tror, att läsningen af denna bok skall hos ungdomen väcka afsky för krig och göra dem till freds vänner. Det är just hos ungdomen fredstankens ädla frö skall utsås för att bära önskad frukt.

Med allt erkännande af det ädla sträfvande, som drivit fröken Topelius, tro vi dock, att hon begått ett misstag, då hon gjort boken till en ungdomsbok. För det första äro väl de flesta, som läst boken i dess ursprungliga skick, ense om, att dess förnämsta betydelse är just den att vara en »tendensbok», att den i det till tänderna väpnade Tyskland slagit ett väldigt slag för fredssaken, och vidare, att dess litterära värde ej kan sägas vara synnerligen stort — men sådana böcker böra icke bjudas åt ungdom. Berättelsens gång, själfva händelserna blifva alltid för de unga hufvudsaken i en bok, men vi tro icke, att den massa skildringar, omväxlande krigiska och erotiska, som här äro hopade och endast afbrutna af mer eller mindre djupsinniga reflexioner, skola hos barn och ungdom väcka något djupare intresse.

För öfrigt tro vi, att klargörandet af sådana svårlösta problem

som krig och fred, afväpning och försvar skall för ungdom ske på ett helt annat sätt än genom läsningen af en tendensroman, som till på köpet icke är skriven för ungdom. Det är att handskas allt för lätt med allvarliga frågor. Man behöfver dessutom icke hos ungdomen väcka någon »stark förkärlek för krigiska bedrifter», äfven om man icke för denna ungdom predikar läran om »allmän afväpning», åtminstone är det icke de små nationerna, som i detta tidsskede kunna taga första steget härutinnan. Fred är ett lands välsignelse och krig dess förbannelse; men frihet och själfständighet äro så höga och stora gåfvor, att ett folk behöfver uppbjuda all sin kraft för att värna om dessa gåfvor — äfven om det tvingas att visa sin kraft genom att sätta vapen i hand på sina söner. Den läran skulle vi hellre bjuda våra unga än att helt enkelt säga: »Ned med vapnen!»

Styrbjörns änting af *Richard Melander*. Pris 2 kr.

Vi hafva äfven i år det nöjet att anmäla ett nytt arbete af R. Melander, hvilken som författare af ungdomsböcker gjort sig mycket populär bland den uppväxande ungdomen. Det nu utkomna arbetet innehåller en berättelse från finska kriget 1808. Den tilldragelse, hvilken väcker det största intresset är en sjöstrid i finska skärgården mellan en rysk och en svensk eskader. Striden är skildrad med ett sådant lif och åskådlighet, att man är öfvertygad om att just så måste det gå till vid en strid på hafvet. Omkring hufvudhändelserna gruppera sig naturligtvis en mängd äfventyr, alla roliga och spännande, några kraftigt realistiska, andra åter stämningsfulla. Finnarnes kärlek till sitt land och deras offervillighet, när det gällde dess försvar, äro skildrade med en värme, som måste väcka ett gensvar i hvarje fosterländskt sinne.

Vi rekommendera på det varmaste det lilla underhållande arbetet åt ungdom af 15 år och däröfver.

Sjökadetten i Gustaf den tredjes tid och

Standaret af *Pehr Sparre*. Pris: den förra inbunden 4 kr., den senare, 3,50.

Äfven i år bjuder den litterära julmarknaden på två historiska romaner af Pehr Sparre. I den förra skildrar författaren några större slag samt en mängd småstrider och äfventyr till sjös under Gustaf den tredjes ryska krig; i den andre några tilldragelser från de s. k. snapphanarnes uppror under Karl den elftes tid.

Dessa båda romaner äro yngre syskon till »Den siste friseglaren» och *Adolf Findling*», hvilka föregående år utgäfvos i nya upplagor. Emot det första af nyss nämnda arbeten, det äldsta i syskonkretsen, hvilket fyllt sina sextio år, äro de i år utkomna jämförelsevis unga. De äro »endast» omkring fyrtio år gamla, men de gifva likväl läsaren det intrycket, att de äro alster af en för länge sedan förgångnen tid, hvars smakriktning var en helt annan än vår. Stilen är gammalmodig, satsbyggnaden tung och invecklad. Äfven händelserna äro tillkrånglade och onaturliga; det förefaller stundom läsaren, som om berättel-

sens tråd vore så ohjälpligt bruten, att den ej skulle kunna åter sammanknytas. Det är som om författaren ville hålla intresset hos sina läsare i den högsta spänning genom att föra dem från den ena oväntade och halsbrytande situationen till den andra. Här är ej fråga om, att den ena händelsen skall något så när naturenligt utveckla sig ur den andra; händelserna, eller rättare sagdt äfventyren, bilda ett kaos, som man stundom tröttnar att reda ut. Historisk tidsfärg söker man förgäfvets i dessa »historiska» romaner. De nämnda felen framträda starkast i Sjökadetten. Standaret utmärker sig fördelaktigt framför sin kamrat genom mera reda och klarhet i stilen samt större enkelhet i kompositionen.

Med dessa anmärkningar hafva vi ej velat fälla någon dom öfver Pehr Sparres författareskap. Att hans arbeten sett sina respektive tredje och fjärde upplagor vittnar noggsamt om, att han varit en mycket läst och värderad författare på sin tid. Vi hafva härmed blott velat påpeka, att hans romaner föga passa för vår tid. Vårt omdöme om de båda arbetena af Pehr Sparre, som utkommo föregående år, »att de ej höra till sund ungdomsläsning», måste vi upprepa äfven om dessa.

Illustrationerna äro gjorda af G. Stoopendahl. Några af dem äro särdeles vackra.

Två svenska gossars äfventyr bland människoätare. Berättelse för yngre gossar af *Conrad Fristedt*, fil. d:r. Med 8 helsidesplanscher. Pris 1,50.

Att döma af omslagets fullständiga titel, vill det synas som om förläggarens afsikt vore att härmed börja ett nytt samlingsverk till de många förut befintliga. Denna del, N:o 1 af »*Gossarnes äfventyrsböcker*», bjuder på en slags robinsonad på tu man hand. De båda fosterbröderna, John och Erik, hemmahörande i en mindre stad på den svenska västkusten, komma händelsevis att besöka ett fartyg som ligger segelfärdigt ute på redan och råka att glömma sig kvar under däck, till dess fartyget lyft ankar, då de nödtvungna måste följa med på en långtur, »som kunde räcka både två och tre år». Denna inledning förekommer nu minst sagdt osannolik, och det må förlåtas den unge läsaren om han skulle utbrista i ett kritiskt: »Ah, hur kunde de vara så dumma!» — Emellertid vänja gossarna sig snart vid lifvet ombord och hafva hunnit inhemta många praktiska och nyttiga färdigheter, i hvilka de forna sjetteklassisterna hittills varit okunniga, då, en mörk stormig natt, fartyget grundstöter utanför Australiens nordvästra kust och går till botten med man och allt; endast gossarne lyckas rädda sig. Och nu börjar för dem kampen för tillvaron i det okända landet. Vid en upptäcktsvandring inåt de stora skogstrakterna sammanträffa de med infödingar, de vilda och människoätande australnegrerna. De råka ut för många faror och äfventyr, men blifva inom kort stammens höfdingar. De möta slutligen Johns som död ansedde fader såsom anförare för en annan negerstam. Nu bildas af de hvite och vildarna en nybyggarkolloni som på allt sätt går

framåt; guld hittas äfven i gedigna klumpar, så att efter 12 års frånvaro de båda resenärerna, och med dem Johns far, kunna återvända till hembygden som välburgna och erfarna män.

Boken kan tryggt sättas i händerna på tio- till tolf-åriga barn, hvilka skola läsa den med verkligt nöje, — icke blott »sluka» den — hvilket i och för sig gör den värd ett erkännande. Illustrationerna äro, med undantag af titelplanschen, Neds porträtt, temligen obetydliga och kunde saklöst varit borta.

Vägvisaren af *Fenimore Cooper*. Fri bearbetning för ungdom af *Paul Moritz*. Med fyra planscher i färgtryck. Öfversättning af *Hjalmar Barkén*. Pris 2,50.

Då man ser gamla framstående författares verk moderniserade och bearbetade för ungdom, kan man ej afhålla sig från att undra, hvad författarna själfva skulle säga om denna omgestaltning af deras arbete. Att hvarken Cooper eller hans gamla vänner och beundrare skulle känna sig fullt nöjda med den nya form, i hvilken den så omtyckta Vägvisaren här uppträder, därom äro vi öfvertygade. Men de unga däremot, som ej uppdraga några jämförelser mellan originalet och bearbetningen, skola helt visst finna ett oblandadt nöje i de här så lifligt skildrade händelserna, som i rask fart följa på hvarandra. De böra också med intresse i Vägvisaren kunna känna igen urtypen till de djärfva och ädla jägare, med hvilka de gjort bekantskap i så många »indianböcker».

Boken kan rekommenderas åt barn mellan 12—14 år. Öfversättningen är god.

Läsning för gossar. Utgifven under medverkan af kontraktsprosten doktor *Marc. Wester*. III.

Fritzpatrick Trapperu. Berättelse från klippiga Bergen och Nordamerikas prärier af *Oskar Höcker*. Från tyskan öfversatt af *Ebba Wester*. Pris: kart. 2,25, inb. i klotb. 3 kr.

Alla dessa så kallade »indianböcker», till hvilka äfven detta arbete kan räknas, hafva ett starkt tycke af hvarandra.

Ofvanstående bok handlar dock ej så uteslutande som vanligt om strider mellan »rödskinn» och »blekansikten». Här skildras bland annat en vetenskaplig expedition, bestående af några originella euro-péer, hvilkas uppgift det är att undersöka landsträckan mellan Arkansas och Coleradoloden. Och som dessas öden ej äro så vidunderliga, får boken en mera tam karakter, än man väntar.

Hjältens, Fritzpatrick's, väg går däremot genom vida farligare trakter, där strider och äfventyr af alla slag möta. Men Fritzpatrick själf, som är en ädel och gudfruktig personlighet, gifver genom sina ord och gärningar en viss allvarlig prägel åt den i allo fullt oskadliga boken.

Öfversättningen är bra, fastän vi beträffande stafningen skulle

önska, att Svenska Akademiens ordlista vore trognare följd. Boken passar väl för barn omkring 13—15 års ålder.

Bland rödskinn och »cowboys». Berättelse från den amerikanska västern af *C A Henty*. Med 12 illustrationer. Öfversättning från engelskan af *Elin Bergström*. (Pris ej utsatt.)

Bokens förläggare yttrar i förordet, att han genom utgifvandet af detta arbete med flera andra af samma halt afser att tillfredsställa ungdomens obetvingliga smak för skildringar af bragder och äfventyr samt på samma gång uppfylla fordringarna på en sund och uppfostrande läsning.

Att utgifvaren i förstnämnda afseende lyckats förträffligt, därom äro vi öfvertygade. Gossar och flickor öfver 13-år skola helt visst med stor njutning fördjupa sig i läsningen om alla de ädla och tappra hjältarnas vidunderliga strider med rödskinn och med skurkar af mångahanda slag. Men huruvida dessa skildringar af mord, hat och hämnd kunna inverka särskildt *uppfostrande* på de unga, det vilja vi lämna osagdt. Bokens innehåll är emellertid ganska spännande, isynnerhet i början. Illustrationerna äro goda och öfversättningen gjord med mycken omsorg.

I Piratens kölvatten, tvenne skolkamraters äfventyr på två världshaf och i Sydamerikas vildmarker. För ungdomen berättade af *F. Meister*. Öfversättning från tyskan, med illustrationer. Pris 3 kronor.

Att äfven ungdomslitteraturen lyder den allmänna lagen om tillgång och efterfrågan, det visar sig af de för hvarje år, vanligen emot jultiden, förekommande äfventyrsböckerna, hvilka alltid finna köpare och läsare, ehuru de sins emellan äro så lika att man frestas att tro dem tillkomna efter ett slags bepröfvadt recept. Första villkoret är en titel och ett illustrerad omslag som falla i ögonen, ju skarpare, ju bättre; sedan kommer innehållet, som vanligen synes vara uppställt efter ett visst schema. En aflägsen trakt af jorden i någon främmande världsdel, utväljes till skådeplats, och en eller ett par ynglingar från ett vanligt borgerligt europeiskt hem skickas åstad att möta allehanda slags äfventyr. Men hur mörkt det än stundom kan se ut för deras lif och lemmar, komma de dock alltid helbregda ifrån alla faror, och de mest kritiska situationer möta de oföränderligen med samma högsinnade mod, samma aldrig svikande kropps- och själskrafter. På slutet får dygden sin belöning, alla förvecklingar reda sig och de unga återvända till hemorten, rika på erfarenhet och med de bästa möjliga utsikter att gå ett långt och ärofult lif till mötes.

Föreliggande bok skiljer sig icke nämnvärdt ifrån och är i det hela hvarken sämre eller bättre än alla föregångare af öfvannämnda slag. Något tröttsamt är att förf., som talar i första person, så ofta benämner sig själf «min ringa person», och några mindre väl öfver-satta tyska uttryck återfinnas här och där, men i det hela torde boken

kunna blifva en bra och välkommen julgåfva, helst som tryck och papper äro goda, om ock de sensationella illustrationerna lämna något öfrigt att önska.

I Skansen. Sjömanslif af *Chicot*. Andra genomsedda upplaga .
Pris 2,50.

Ehuru denna skildring ur sjömannens lif i någon mån bär spår af att den första gången såg dagen för omkring 10 år sedan, är dock innehållet fortfarande friskt och underhållande. Boken måste likväl söka sin läsekrets bland halfvuxna ynglingar, ty för flickor torde mängden af specifikt nautiska termer verka något afskräckande; för den icke sakkunniga blifva de svårfattliga eller obegripliga och därigenom något tröttande. Förf:s goda egenskaper göra sig gällande i den naturliga, godmodiga, renhjärtade tonen som genomgår det hela, och innehållet motsvarar förträffligt titeln; det är mera en framställning af lifvet ombord »för om masten», hur det gestaltar sig under olika förhållanden, än en fortgående berättelse om underbara och mångskiftande äfventyr. Att engelska uttryck ofta förekomma såsom bidrag till lokalfärgens bevarande är naturligt, och härom är intet att säga, helst som de vanligen i en not få en lämplig översättning; mindre lätt är att förlika sig med de många anglicismerna, äfven om de äro med afsikt använda för att illustrera sjömannspråket. Men uttryck och fraser sådana som »de buktade hvita seglen, liknande vajande marmorblock, framdrifna af vinden«, eller »min vidare yttre utveckling i ödesväg», likasom den föga lämpliga sammanställningen af »byskolmästare, vagabonder eller dylikt», borde icke få förekomma i ett värdadt svenskt språk, allraminst i en bok, afsedd för ungdom, hvilken alltid är lätt mottaglig för exempel, vare sig godt eller dåligt. I öfrigt läser man med nöje om den unge sjömannens, Talk Rahms; öden och följer honom slutligen in i den äktenskapliga lyckans och den ekonomiska framgångens lugna hamn. Boken är, i fråga om tryck och omslag, väl utstyrd.

Hvad Katy gjorde sedan. En berättelse för flickor af *Susan Coolidge*. Pris 1,50.

De barn, som förut gjort bekantskap med Katy i hennes hem och i skolan veta, att hon i allo är en praktig flicka — och i den uppfattningen styrkas de genom läsningen af den bok om Katy, som i år utkommit. Katy förestår sin fars hushåll och söker att för sina yngre syskon ersätta den döda modern. Hon lyckas också i sina bemödanden. Hon har en god vän, fru Ashe, som med sin lilla dotter Anny skall företaga en resa till Europa (Katy bor i en liten stad i Förenta staterna) och bjuder Katy att vara henne följaktig på resan. Katy har nämligen under tider af sjukdom och bekymmer varit henne till stor hjälp, och fru Ashe vill visa henne sin tacksamhet. Denna resa och hvad Katy därunder upplefver är bokens hufvudsakliga innehåll. Vi få vara Katy följaktiga på resan öfver hafvet, i England, Paris och Italien; hvad hon upplefver är skildradt med friskhet och

värme och skall helt visst intressera unga läsarinor. Fru Ashes bror, en duktig och älskvärd sjöofficer, sammanträffar i Italien med de båda väninnorna. Det var framför allt i Rom, han lärde sig att uppskatta Katy, då hon på ett uppoffrande sätt skötte hans lilla systerdotter, som insjuknat i nervfeber. Under en gondolfärd i Venedig blef det klart för sjöofficeren och Katy »hvad det var som Katy gjorde sedan». Att en del amerikanska förhållanden och superlativa uttryck torde förefalla svenska barn något underliga är ju naturligt. Flickor från 14 år skola helt visst läsa boken med nöje.

Syskonkärlek. Berättelse af *Evelyn Evelett Green*. Pris 2,25.

Doktor Inglehurst och hans hustru ha båda blifvit dödade vid en tågsammanstötning i närheten af staden Folstron. »Doktors dussin», de 12 syskonen, stå nu ensamma i världen och hänvisade till sitt eget arbete. De vilja ej ett ögonblick tänka på att skiljas eller att lämna det gamla hemmet. De äldre syskonen finna på allehanda utvägar för att med sitt arbete bidraga till familjens ekonomi. Främst i uppoffring och försakelse gå systrarna, som göra allt för att bröderna ej må känna ombytet allt för stort. Men äfven dessa sträfva hvar på sitt håll. Den musikaliska Frank vänder ryggen åt musiken och arbetar på ett kontor. För svenska förhållanden synes dock icke nöden vara så stor; de tolf syskonen ha till sitt förfogande 12,000 kronor om året jämte »det gamla tegelhuset», som dock är dyrt att underhålla och fordrar många tjänare. Penningarna vilja ej räcka: de små syskonen skola ha en god uppfostran och så kommer sjukdomen och fordrar sitt af inkomsterna. Emellertid besannas det gamla ordspråket, att då nöden är som störst, är hjälpen närmast. En mycket rik friherrinna med sin fosterdotter blir syskonens hyresgäst, och ekonomien förbättras betydligt. Den rika fosterdottern blir snart äldste sonens, prestens, brud. En af döttrarna, Damaris, har ägnat sig åt sjuksköterskekallet och därigenom kommit i beröring med hennes fars efterträdare, Doktor Leland, som på det mest uppoffrande sätt vårdat hennes sjuke broder, Dax. Damaris blir inom kort doktors hustru. Just vid faderns död skulle en af sönerna som kompanjon ingå i sin principals affär och gifva sig med hans dotter, men måste afstå från allt detta, då han blir fattig — äfven för honom går lyckans sol åter upp. Han blir kompanjon i affären och får sin brud åter. De små syskonen uppfostras på det kärleksfullaste sätt af de äldre, och allt slutar väl — dygden får i rikaste mått sin belöning. Unga läsare på 14—16 år skola helt visst med sympati följa de trofaste syskonens både strider och segrar.

Kamratlif. Berättelse för unga flickor af *L. T. Meade*.

Förlidet är bjöd oss författaren på en skildring ur lifvet i en engelsk helpension, Rosenhill. Vi hade då tillfälle att iakttaga, att bland de engelska flickorna funnos riktiga små bofvar, som ej skydde vare sig förfalskning eller lögn. Författaren, som hufvudsakligen tyckes älska att måla lifvets skuggsidor, har i år gifvit oss en skil-

dring från en kvinlig »högskola», där unga »studentskor» kunna »taga graden». Och lifvet här är ej bättre än i helpensionen; naturligtvis finnas äfven ädla och upphöjda unga kvinnor, men berättelsen rör sig hufvudsakligen om alla de vidrigheter, som bokens hjältinna har att utstå. Priscina är en fattig flicka, som en gång måste försörja ej blott sig själf, utan sina tre små systrar. Med stor försäkelset sätter hennes faster henne i stånd att besöka St. Benets högskola. Hon kan ej pryda sitt rum vid skolan med taflor och annan grannlåt; på ett högst ogrannlaga sätt erbjuda sig några af eleverna att vara henne följaktiga till den lilla staden för att där göra de erforderliga uppköpen till rummets prydande. Priscilla är lyckligtvis lika modig, då det gäller som hon eljest är blyg, och säger ifrån, att hon är fattig. Skolans tongifvande elev, den varmhjärtade men illa uppfostrade och besynnerliga Maggie, tar Priscilla i sitt skydd och omfattar henne med sin varmaste vänskap. En annan kamrat blir svartsjuk och gör allt hvad hon kan för att bryta den gryende vänskapen; hon inbillar bland annat kamraterna, att Priscilla koketterar för en ung herre, som visat Maggie uppmärksamhet. Den unga Rosalinda skyr ej till sist att stjäla 100 kronor ur Maggies portmonnä och att göra Priscilla misstänkt för denna stöld. Penningarna skall hon använda för att betala de koraller, som hon ropat in på en auktion, som en annan ung studentska ställt till på sitt lösoregods för att betala de skulder hon åsamkat sig. Priscillas oskuld upptäckes, Rosalinda måste lämna pensionen, och allt slutar på bästa sätt. De skil-dringar L. T. Meade lämnat oss om den engelska kvinliga skolungdomen gifva oss icke någon synnerligen hög tanke om anden i de engelska skolorna.

Boken är talangfullt skriven, och den unga hjältinnan varmt och sympatiskt tecknad; men som vi hoppas, att de unga studentskor-nas alla intriger och elkheter äro fantasifoster, anse vi att våra svenska flickor bland mängden af ungdomsböcker kunna välja en bättre läsning än «Kamratlif».

Tvillingssystrarna. Berättelse för unga flickor af *Ellen Idström*.
Pris 2,50.

Författarinnan säger i sitt företal, att ungdomslitteraturen hos oss hufvudsakligast utgöres af öfversättningar och tror därför, att det kunde roa de unga läsarinna att få veta något om »svenska flickor och deras öden». Däremot hafva vi naturligtvis ingenting att invända, men vi tro att »Tvillingssystrarna» alls icke gifver oss någon sann bild af »svenska flickor». Berättelsen är rolig och varmt skriven, men är i det hela ganska onaturlig.

Boken förefaller oss snarast som ett uppfostringsprogram. Ja, nästan som ett inlägg i »kvinnofrågan». Anna och Gunlög äro för äldralösa vid sex års ålder. Vid det stora släkträdet, då barnens öde skall afgöras, önska både moster Karna och faster Ebba åtaga sig den blida, vackra Gunlögs uppfostran, men ingen vill hafva den vilda Anna. Faster Ebba måste likväl till sist åtaga sig Anna. Men för

att hämnas på släkten och äfven för att kunna genomföra sina uppfostringsidéer, klär hon Anna i gosskläder och låter henne få en gosses uppfostran. Allt detta har obestriddigen sina fördelar. Anna blir härdad och frisk, kunnig och duktig samt föraktar djupt alla vanliga »flickaktigheter», men naturligtvis har hon många vedervärdigheter att utstå: hvarken gossar eller flickor vilja kännas vid henne. Faster Ebba har en hård och skarp yta och döljer sina varma känslor ända till bokens sista kapitel, så att den stackars Anna har i många afseenden en allt utom glad barndom. Sitt varma hjärta har hon dock bibehållit, och vi känna den varmaste sympati för Anna, som helst af allt vill bli sjuksköterska, då hon blir stor, så att någon människa skall behöfva henne och riktigt hålla af henne. Hvar hon kan begagnar sig författarinnan af tillfället att göra sitt inlägg i kvinnofrågan och låter så t. ex. Anna berätta sagan om »Kvinnan och fågeln Moderlighet» för några småbarn, som naturligtvis ej alls kunna förstå den.

Annas fullkomliga motsats är den fina och koketta Gunlög, som blifvit uppfostrad efter moster Karnas recept. Hon är svag och klen och har inga andra intressen än fina kläder och kurtis. Detta är ingalunda underligt, då moster Karna t. ex. en gång själf förklarar, »att ett litet fint koketteri med ögonen skadar ej». Gunlög själf förklarar, att hon aldrig »kan gå på sådana här vägar utan manligt beskydd». (Gunlög talar om sådana vägar, där det finnes vattenpussar). Visserligen kunna vi önska våra flickor mera frihet och »frisk luft» i deras uppfostran än hvad som i allmänhet bestås dem, men lyckligtvis tro vi, att man skall få leta vida omkring för att få reda på Gunlögs like. Vi tro icke, att man får höra en ung flicka utlåta sig som Gunlög om vinstandet på ett vackert landsställe, »att hon har det bra bara då hon får sitta på verandan med en roman och en assiätt sylt», och att stillheten nog kan vara bra för »mina stackars hårdt pröfvade nerver».

De båda flickornas präktige morbror kommer hem från Amerika, blir naturligtvis varmt intagen af Anna, som lyckligtvis, sedan hon blifvit konfirmerad, får uppträda som flicka. Han bjuder henne på en utrikes resa, och berättelsen slutar med, att Anna blir förlofvad med sin kusin Edgar.

Hvarför har icke författarinnan i stället för att teckna ett par konstruerade typer låtit de båda flickorna på ett naturligt sätt verka det, som varit författarinnans afsikt. Ty det finnes ju friska och varmhjärtade flickor, utvecklade i god riktning både hvad karakter och intelligens angår såsom Anna, och det finnes ju också ytliga, förkrympta unga flickor som Gunlög, och i båda fallen har ju naturligtvis den uppfostran de fått varit af stor betydelse. Författarinnans afsikt har ju varit att väcka de unga läsarinornas sympati för den friska, naturliga Anna och deras motvilja för den ytliga Gunlög — hon skulle ju lyckats bättre, om hon ej skjutit öfver målet. Nu gör boken nästan ett intryck af att vara skriven för 50 år sedan och vara ett anfall på ett föråldradt och omodernt kvinnoideal.

Ulli, berättelse af *Emma Biller*. Från tyskan af *Ebba Wester*.

Ulli är en bok, skriven efter det vanliga receptet för de böcker, som äro särskildt afsedda för unga flickor. Hjältinnan presenteras först som en liten tioåring, dotter till den utfattige men stolte baron de Watteville. Han är till den grad stolt, att han alltid kallar sin dotter »mademoiselle», trots det, att hon går i trasiga kläder. Baronnen dör, och den lilla flickan kommer till en gift faster i Dresden, där hon, som vuxit upp i fullkomlig frihet, blir familjens »enfant terrible» vid middagsbjudningar och på teatern. Till all lycka bekostar en annan onkel hennes uppfostran i en schweizisk pension, hvarifrån hon dock nästan flyr för att hinna till den döende onkels sjukbädd. Hon kommer likväl för sent och upplever många underbara öden: hon måste taga tjänst som barnjungfru, är nära att drunkna i en flod, men räddas och omhändertages af några goda och ädla kvinnor. Hon blir sedan en rik arftagerska och boken slutar med, att hon blir gift med en läkare. Efter åtskilliga års förlopp återfinna vi Ulli och hennes make, nu professor, i ett sjukhem för barn, som de båda upprättat.

Boken är oskadlig och ganska underhållande, utan att bjuda på något särdeles originellt vare sig i karaktersteckning eller stil. Lyckligtvis äro baronens och hans systers högfärd nästan utan motstycke i verkligheten.

Barnen på Broby. Berättelse för barn af *Amy Palm*. Pris 1,75 öre.

Den 8-åriga Greta och hennes 6-åriga syster Vanda ha sitt hem på landet, på det vackra och trefliga Broby. Där lefva de glada och lyckliga och kunna fritt tumla omkring i skog och mark, på fält och äng. Som det ägnar och anstår landtbarn, äro de hemmastadda i ladugård, uthus och hönsgård; kor och får, hundar och hästar, höns och gäss äro deras goda vänner. Det är om deras friska, glada lif vi få höra berättas, eller snarare som vi få taga del i. Greta och Vanda äro nämligen så lefvande framställda att vi snart räkna dem till våra vänner och bekanta. Vi glädjas med dem då t. ex. deras unga moster kommer på besök och skänker dem en järnspis till »Guldstjärneborg», deras lekstuga, som skulle ha ett både »långt och vackert namn» och vi bedröfvats med dem, då de i följd af olydnad och oförstånd råka i mångahanda svårigheter. Så har Vanda t. ex., som har ett mycket rörligt och lifligt sinne fått fatt uti mosters halffärdiga tafia, som står på ett staffli vid sjöstranden. Hon lyckas åstadkomma en gredelin himmel och en blågrön stuga; därefter gömmer hon sig på vinden, där hon drömmer om »ris och mörka skrubbar». En annan gång har hon varit ohöflig mot gamla Kristin, hennes mamma ålägger henne att bedja om ursäkt, men detta vill hon ej, utan tycker »att alla andra äro stydda, men hon själf snäll» och resultatet blir att hon lämnar Broby med en gurka och en brödbit i fickan. Vandas tankar och resonnemang, då hon beslutar sig för att återvända, äro verkligen en bit mycket god barnpsykologi.

Vi äro öfvertygade om, att barn om 8 å 10 år skola med glädje göra bekantskap med barnen på Broby. De 16 teckningarna af Ottilia Adelborg torde ej i ringa grad förhöja bokens värde.

På egen hand. Berättelser för barn och ungdom af *Ernst Beckman*. Pris 1,75.

Det vore för långt att här redogöra för alla de underbara öden som möta den lille sjuårige Carl Ros som blir stulen från sina föräldrar i Köln för att efter mycket kringirrande i den vida världen slutligen återfinnas af dem i Amerika. Vi vilja därför på det lifligaste uppmana våra läsare att själfva taga kännedom därom. Berättelsen är särdeles fängslande och man lägger ej boken ifrån sig förr än man sett den älsklige, hurtige gossen lyckligen hamna i sin mors armar.

I sitt företal säger förf. att han ej velat skrifva för någon bestämd ålder; och boken kommer helt visst, att såsom han önskar »skänka de något mera försikomna barnen och i deras sällskap äfven de äldre, några stunders gemensamt nöje kring aftonlampan». Ja, vi skulle vilja tillägga *mycket* nöje. Herr Beckman har riktat den svenska ungdomslitteratur med en ovanligt god, rolig och väl skrifven bok.

Barndomsminnen och sagor. Berättade för de små af *Ingeborg Zethelius*. Med illustrationer af *Axel Sjöberg*. Pris 1,25

Från en särdeles munter barndomstid, tillbringad i ett ståtligt hem på landet, berättar författarinnan om en mängd upptåg och lekar, som hon och hennes tvenne bröder roat sig med.

Många af dessa berättelser böra blifva de små till både nytta och nöje, t. ex. kapitlen om »lekar ute och inne», om »löfsprickningen», om »äppeltiden» med flera. Den lifliga skildringen af »julen på landet» kommer också helt visst att mycket roa barnen. Men det torde nog hända, att en och annan af dem kommer att känna sig litet förvånad öfver, att barnen på Gräntzö ej med ett ord tyckas hafva blifvit påminda om anledningen till all denna julfröjd.

Med sina »tjufpojkestreck» tycka vi, att författarinnan gärna kunnat vara litet sparsammare. Och alldeles olämpligt i en småbarnsbok finna vi stycket: »När mamma var ung». Detta innehåller en berättelse om några unga flickors och herrars skämt med hvarandra. Dessa ungdomar hade tillsammans varit på bal hos en grannfamilj. Då de om natten kommo hem, smögo sig de unga herrarna före flickorna in i dessas sofrum och vända upp och ned på allt, hvad som fanns, så att flickorna, då de i mörkret kommo in, först »gjorde kullerbyttor» öfver kullstjälpta stolar, som lågo framför dörrarna och sedan öfver sängkläderna, som voro framkastade på golfvet. Kvällen därefter hämnades flickorna genom att lägga en påse full af tordyflar i den ene af ungherrarnes säng och strö mjöl på den andres hufvud, kude m. m. »skoj».

Andra afdelningen af boken innehåller sagor, som ju äro rätt

lämpliga för de små, med undantag af »Ingens saga», hvilken de omöjligt kunna fatta.

Boken, som är prydd med särdeles nätta och lustiga illustrationer, tyckes, om vi undantaga »När mamma var ung», vara afsedd för barn omkring 8—10 års ålder. Språket är i allmänhet ledigt och väl behandladt.

Prinsarnas blom-teralfabet af *Ottilia Adelborg*. Pris 3 kr.

Detta lilla mästerstycke, som förra året utkom i bokhandeln och som redan vunnit ett välförtjänt pris vid Chicagoutställningen, har i år än mer stigit i värde genom de små nätta rim, hvarmed den mångsidiga konstnärinnan låter de små blomsterbilderna själva likasom tolka sin betydelse. Exempelvis vilja vi citera liljekonvaljens rim:

Ut jag slapp och vardt så glad.
Trångt var mellan gröna blad.
Ibland ängens blommor små,
Fritt jag nu kan leka få.

Nordiska sagor af *Hedda Anderson*. Pris 2 kr.

Detta lilla arbete innehåller ett urval af skildringar ur den nordiska mytologien och Ynglingasagan samt några andra sagor, såsom Orvar Odds, Starkods, Ragnar Lodbroks saga m. fl.

Författarinnan har bland det vidlyftiga materialet med säker takt valt just det, som är tilltalande och begripligt för barn. Hon är också mästare i konsten att berätta. Händelserna äro framställda enkelt och åskådligt, utan förklaringar, utan tillämpningar, alldeles som sagans natur kräfver, och som barn älska att höra en tilldragelse berättad. Ord eller bilder, som barn ej kunna förstå, förekomma här lika litet, som den konstlade barnslighet i uttryck, hvilken man stundom finner i arbeten för barn och ungdom. På samma gång som språket är enkelt och naturligt, är det äfven pryddigt och välljudande; särskild uppmärksamhet förtjänar i detta hänseende de »kväden», som förekomma här och där i sagorna.

Det flärdlösa och kärnfriska lifvet i forntiden måste ovillkorligen tilltala hvarje sundt barnasinne och gifva det mångahanda goda intryck och väckelser. Vi önska därför, att detta arbete, som genom sitt väl valda innehåll och sin förträffliga stil utan tvifvel är ett af de bästa vår julmarknad har att bjuda på, måtte vinna inträde i rätt många hem.

Som det särdeles väl passar till läsebok, hoppas vi, att det äfven skall blifva välkommet för skolorna, från hvilka klagan öfver bristen på lämpliga läseböcker länge har försports. Passar för barn från 9 år.

Lasse och Lisa och andra berättelser af *E. A.* Illustrerad. Pris 1,00.

En samling små nätta berättelser, lämpliga för 7—8-åringar. Man torde dock kunna anmärka emot »Lasse och Lisa, som ej gingo till Kunskapens Brunn», att det är ej så lämpligt att till barn i den åldern tala om att »vattnet ur kunskapens källa är bittert», sådana uttryck kunna lätt framkalla missförstånd hos de små. De öfriga be-

rättelserna äro både bra och roliga och illustrationerna rikliga och väl utförda.

Två små hemlösa. Berättelse af *Kate Douglas Wiggin*. Öfversättning af *Hedvig Indebetou*. Pris 1,50.

Hemlösa kan man i sanning kalla Timothy och lilla Gay, ty när vi först möta dem är deras hem hos en elak kvinna i ett af de uslaste kvarteren af en storstad i Amerika. Vid denna kvinnas död besluter den 10-åriga Timothy att rymma därifrån med den 4-åriga Gay för att, som han säger, »söka en mamma åt Gay». Efter åtskilliga äfventyr hamna barnen i ett fridfullt, vackert hem, som bebos af två äldre fruntimmer. Barnens ankomst stör naturligtvis lugnet och de snörräta vanorna i hemmet, och miss Avilda Cummins, den gamla fröken, har svårt att besluta sig för att behålla barnen, då hon tror, att dessa skola göra slut på all frid i hemmet; men den varmhjärtade trotjänarinnan, Samantha, öfvertygar henne slutligen om, att det nya element, som kommit in i deras lif, just genom barnen endast skall bringa glädje och välsignelse med sig.

Det är en af dessa nätta, oskyldiga och på sina ställen rätt humoristiska böcker, som kan läsas af ungdom från 12—14 års ålder, men som dock mest torde roa äldre läsare; ty för att roa ungdom finnes det allt för litet handling och de oftast långa, om ock mycket sanna, karaktersteckningarne förefalla nog de unga bra långtrådiga.

Mot öfverflyttandet af berättelsen till svenska språket, kunna med fog åtskilliga anmärkningar göras. Svenska barn förstå t. ex. alls icke hvad som menas med »Timothys okunnighet i de trettionio artiklarna fastän han erhållit kunskap i religion». En not hade kunnat afhjälpa detta.

Man påträffar äfven sådana uttryck som:

»*Människokärlekens mjölk* mycket väl kunde ha tjockare grädde i X».

»Men hvar i alla *arfslagars* namn har detta barnet fått sin solskensnatur ifrån?»

»Gay bjöd henne en af sina *svandunskyssar*».

»Men när hon en halftimme senare kom in från köket hade ända till själfva *tandrötterna* af hennes beslutsamhet blifvit utdragna».

Hemmets ängel. Bearbetning efter engelskan. Pris 70 öre.

Den tolfåriga Lilly vakar öfver sin sjuka mor, tar hand om sina syskon och ställer till rätta dem emellan, när de små striderna, så vanliga bland barn, hota att störa friden i hemmet. Hon är i allt hemmets goda ängel, och man skulle önska, att läsningen af denna berättelse kunde väcka lust hos liten jämnårig till Lilly att söka likna henne.

Boken kan läsas med nytta och nöje af flickor från ungefär 10 år.

Onkel Adams Linnea. Ånyo utgifven i urval. Fjerde boken. Med 52 tebkningar. Pris 1,75.

Linnea bjuder i år på sin fjerde årgång och denna är i allt väsentligt lik sina föregångare. Den är till sitt innehåll rik och

omväxlande. Så berättar Onkel Adam för oss om sina minnen från de flydda ungdomsåren, såsom då han i Lund första gången såg Tegnér; en annan gång gifver han oss bilder från korallöarna i Stilla hafvet och till ombytte bjuder han oss på en vacker saga, t. ex. den om »En frysannde ängel». Alla bidrag äro icke af Onkel Adam själf, äfven Lea, —ster, Eva m. fl. ha lämnat bidrag. Berättelserna om »Rysarna i Visby 1808» af Stanislaus skall helt visst intressera de äldre barnen, då denna episod från 1808 är föga känd. Boken lämpar sig bäst för barn omkring 10—12 års ålder.

Lekkamraten, en julbok för barn, har i år utsändt sin 11:te och 12:te bok. Dessa likna i allo sina föregångare hvarföre vi endast behöfva hänvisa till det vi förlidet år yttrade om dessa små julkalendrar. De äro oskadliga och innehålla både nöjsamma och nyttiga historier och äro dessutom rikt illustrerade. Det märkvärdigt billiga priset (1 kr.) torde särskildt beaktas, då ju barnböcker i allmänhet ställa sig ganska dyra. Att under sådana förhållanden illustrationerna ej alltid kunna vara original, utan långods, är ganska naturligt; men nog borde »taforna» få bli litet äldre, innan de begagnas på nytt, än som nu är fallet med t. ex. den å sid. 74 i elfte boken. De barn, som kanske i fjol fingo Linnea till julklapp och där med kärlek och sympati betraktade »Gamle kämpe och han sonson» skola i år finna att gamle Kämpe i Lekkamraten blifvit förvandlad till en elak trollkarl, hvilket nog torde förefalla underligt, vare sig man betraktar gubben själf eller hans omgifning. Trollkarlar bruka ej dvaljas i så tarfliga omgifningar.

Äfven julen 1893 har **fyra olika illustrerade jultidningar** att bjuda åt barnen. De är gamla bekanta och blifva säkert väl emottagna af sin publik.

Den äldsta i samlingen, **Snöflingan** (pris 60 öre), har bland annat en stor helsides kolorerad plansch att bjuda på; vi se där den från Topelius för de flesta svenska barn välkända »Lilla Maja», »med sippor i sitt hår och en bukett vid barmen». Denna lilla Maja torde blifva en särdeles välkommen gäst.

Såväl **Jultomten**, skolbarnens tidning (pris 25 öre) som **Julkalppen**, folkskolans barntidning (pris 25 öre) bjuda för ett mycket godt pris ett både godt och roande innehåll och därjämte vackra och roliga teckningar. Bland dessa senare kunna vi ej underlåta att påpeka den i Julklappen förekommande planschen »Högmod går för fall» af Ottilia Adelborg. Något roligare får man leta efter.

Barnens Julrosor för i år förefalla ej fullt jämförliga med sina föregångare. Dels kunna vi ej underlåta att finna det ett väl stort antal berättelser handla om *djur*, och deras öden i egen eller människsköpnad, och dels finna vi, att några teckningar äro snarare af den art, som bruka förekomma i skämttidningarna än i barnens tidningar. Dit räkna vi t. ex. figurerna till marionettkomedien »Den nya våningen». Osmakligt är det äfven att låta »den onde» uppträda i en sådan komedi. Bland fint skrifna små berättelser vilja vi särskildt

påpeka »Kalle Nilsson» (dock är äfven han en fågel). I tillägget »Hvad skall jag göra?» förekomma som vanligt gåtor och uppgifter af allehanda slag, äfvensom roliga saker att klippa ut och klistra upp, såsom ett pansarskepp, en positivspelare m. m.

»Sjung med oss, mamma!» 17 visor, utgifna af *A. F.* Pris 1,75.

Få julböcker torde komma att väcka mer glädje i hemmen än denna lilla samling barnvisor, hvilka alla äro särdeles nätta och alltigenom väl lämpade efter småbarnens fattningsförmåga och röstområde.

Hjärtligt rekommendera vi det lilla musikhäftet till både mamorna och deras småttingar.

Visor och verser för de små. Pris 1,25.

En liten tysk bilderbok med svensk text. De små rimmen äro lustiga och fullt öfverensstämmande med de mycket barnsliga taflorna. Boken kan rekommenderas åt 5- å 6-åringar såsom en af de bättre i sin sort.

Familjen Nasse. Familjen Putte. Familjen Snatter. Tyska kolorerade permar i form af djur, med svenska rim af *E. A.* Pris pr familj 1 kr.

Ehuru *E. A.* gjort sitt bästa att genom lustiga rim höja värdet af dessa saker, kunna vi omöjligt räkna de små grisarna, hararna och ankorna till litteraturen, utan måste obetingadt hänföra dem till leksakernas område.

Karamellstugan som Gunnar byggde. Bilder med text af *J. C. von Hofsten.* Pris 1,0.

Karamellstugan blir säkert en välkommen julklapp för småttingar på 4—6 år. Teckningarna äro nätta och texten öfverlägsen hvad man i den vägen brukar finna i liknande böcker. Sagan innehåller dessutom en sens-moral: man kan tröttna äfven på karameller!

Bland clownen. Bilderbok, tryckt i London. Med svenska rim. Pris 1,75.

Sällan har väl en mindre tilltalande bilderbok bjudits de små än denna. Dess innehåll utgöres af de mest obehagliga clownfigurer i alla möjliga smaklösa ställningar, åtföljda af förklarande rim.

Vi kunna ej rekommendera boken, hvarken såsom rolig eller uppbygglig för små barn.

Den nye Snusk-Pelle. Bilderbok med rim. Pris 1,75.

De flesta mammor skola visst i dessa bilder med nöje känna igen sina egna gamla barndomsvänner, Snusk-Pelle, »flickan, som sög på tummen», »gossen, som inte åt sin soppa» m. fl.

Både bilderna och rimmen äro roande för de små och predika en moral, just lagom djupsinnig för de 4—5-åringar, för hvilka boken är afsedd.

Meddelanden från Fredrika-Bremer- Förbundet.

Allmänna Stipendiefonden. Fru Anna Husberg i Luleå har godhetsfullt åtagit sig att verka som ordförande i länskomitén för Norrbotten sedan fru Ellen Berg på grund af afflyttning från orten afsagt sig detta uppdrag.

Till Malmöhus läns afdelning af Allmänna Stipendiefonden har fröken Eva Dücker på Örtofta öfverlämnat en gåfva af 50 kr. Skaraborgs läns afdelning har af bruksägaren Gustaf Grevilli som gåfva erhållit 100 kr., äfvenså har fru Emely Dickson på Fimmersta till samma afdelning skänkt 100 kr.

* * *

Förbundets ombud. Följande damer hafva godhetsfullt antagit kallelsen att verka som Förbundets ombud inom de orter, där de äro bosatta: fru Emelie Åkerblom, Falun; fru Anna Julin, Säter samt fru Fredrique von Krusenstjerna, Eskilstuna.

* * *

Fredrika-Bremer-Förbundets höstsamkväm ägde rum den 17 sistlidne november i den sedvanliga lokalen, hôtel Continentals festvåning. Ehuru ej fullt så talrikt besökt som vid föregående tillfällen, utmärkte sig samkvämet för en glad och angenäm stämning, hvartill det väl valda programmet för aftonens underhållning i väsentlig man bidrog. Utom sång, utförd af ett par musikälskare, fick sällskapet åhöra ett intressant och sakrikt föredrag öfver Japan, framfördt på ett synnerligen spiritueelt och roande sätt af arkitekten R. Enblom och illustrerad af scioptikonbilder.

* * *

Fredrika-Bremer-Förbundets bokkomité har i år på Förbundets byrå, i likhet med föregående jular, anordnat en rikhaltig utställning af granskad litteratur för barn och ungdom.

Hvarjehanda i kvinnofrågan.

Sverige. *Kvinnor i skolråd.* Vid de kyrkostämmor, som i slutet af november höllos i Stockholm valdes fru Augusta Ekman född Koch till ledamot af Adolf Fredriks skolråd. Hufvudstaden räknar således för närvarande sex kvinnliga skolrådsledamöter.

Förordningen om rätt för kvinna att vara medlem af fattigvårdsstyrelse, som utfärdades samtidigt med den rörande skolrådsvalen, har däremot hittills ej blifvit tilläpbad inom hufvudstadens kommuner. Det är dock att hoppas, att det ej skall dröja länge innan kvinnor äfven erhålla säte och stämma inom de styrelser, där ärenden behandlas, hvilka ligga kvinnornas intresse och omdömesförmåga så nära som fattigvården. Önskvärdheten af att erhålla kvinnliga fattigvårdsmedlemmar har äfven i dagarne ifrigt framhållits af flere af hufvudstadens främsta tidningar.

Doktor Hedda Andersson, Sveriges andra kvinnliga läkare, som efter afslutade examina företagit en längre utländsk studieresa, har denna höst etablerat sig i Malmö såsom praktiserande läkare för fruntimmerssjukdomar. Genom sitt intelligenta och allvarliga, anspråkslösa och sympatiska väsen har fröken Andersson under sin studietid tillunnit sig lärares och kamraters högaktning och vänskap. Man kan äfven med visshet förutspå, att den unga läkarens såväl personliga egenskaper som framstående kunskaper i sitt fack skola tillförsäkra henne framgång på den viktiga och ansvarsfulla bana hon gjort till sin lifsuppgift.

*

Danmark. *En samskola* har denna höst grundats i Köpenhamn af fröken Adler, hvilken i Förenta staterna studerat samskoleväsendet. Den nya samskolan har börjat i en utmärkt lokal med 28 elever, ungefär samma antal, hvarmed den första samskolan i Sverige, den Palmgrenska, för 17 år sedan öppnade sin verksamhet.

*

Tyskland. *Allgemeine deutsche Frauenverein* har detta år hållit sitt årsmöte (Generalversammlung) och ett i samband därmed stående alla kvinnoföreningar omfattande kvinnomöte (Frauentag) i Nürnberg den 21—23 oktober. Då »Frauenvereins» stiftarinna och förste ordförande, fru Louise Otto-Peters, bosatt i föreningens hufvudort Leipzig, i följd af sin ålder ej kunde närvara vid mötet, leddes detsamma af föreningens vice ordförande, fröken Auguste Schmidt. Många sakrika och intressanta föredrag af så väl manliga som kvinnliga deltagare förekommo. — Af Allgemeine deutsche Frauenvereins upplästa tvåårsberättelse

frångår, att dess med 62,000 underskrifter försedda masspetition rörande kvinnans tillträde till universiteten, i år för tredje gången kommer att framläggas för riksdagen. Till världsutställningen i Chicago hade föreningen utgifvit en tryckt festskrift samt låtit representera sig vid den internationella kvinnokongressen af fröken Förster från Kassel. Ett på initiativ af föreningen planerat gymnasium för flickor kommer vid påsktiden 1894 att öppnas i Leipzig. Föreningen disponerar öfver en förmögenhet på 240,000 mark, hvaraf 50,000 mark utgöra en stipendiefond för kvinliga läkare.

»*Trångbröstade och inskränkta åsikter i tyska bokhandeln.*» Under denna rubrik meddelar Svensk bokhandelstidning en af 27 bokhandelsmedhjälpareföreningar i Tyskland till styrelserna för alla tyska bokhandelsföreningar och korporationer inlämnad skrifvelse, hvori dessas styrelser uppmanas att afböjande besvara hvarje anhållan om kvinnors anställning i bokhandelsfacket. Den för kvinnorna högst nedsättande motivering, som skrifvelsen innehåller, »vittnar», yttrar nämnda tidning bland annat, »om en högst klandervärd och i vårt upplysta tidehvarf väl ofogad och själfvisk yrkesafund». — Den frisinnade och upplysta uppfattning rörande kvinnoarbetet, som de svenska fackmännen inom det hos oss med rätta så högt stående bokhandelsyrket genom detta uttalande visat sig äga, förtjänar allt erkännande.

Årgången 1893.

INNEHÅLL:

	Sid.
<i>Richard Wavrinsky</i> , Ännu några ord om den s. k. fosterbarnsindustrien	3
<i>W—d L—d</i> , Ibsens nya bok och dess symbolik	13
Anne Charlotte Leffler-di Cajanello	16
<i>Selma Lagerlöf</i> , Stenkumlet. Ur en medeltidshistoria	24
Förslag till nytt vigselformulär I	31
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	34
Hvarjehanda i kvinnofrågan	34
*	
<i>M. S.</i> , Fru Camilla Collett og festen for hende paa hendes 80-aarige fødselsedag den 23 jan. 1893. (Brev fra Kristiania til Dagny.)	37
<i>L. D—n</i> , Det Svenska kvinnoarbetet på Chicagoutställningen.....	41
Om förslaget till vigselformulär II	54
<i>Cecilia Bådth-Holmberg</i> , Den kvinliga folkhögskolan I.....	57
De kvinliga studenterna vid våra universitet	63
<i>M. C.</i> , Några motioner vid årets riksdag	64
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	67
Hvarjehanda i kvinnofrågan	67
*	

Opinionsyttring i sedlighetsfrågan	71
<i>Cecilia Bååth-Holmberg</i> , Den kvinnliga folkhögskolan II.....	80
<i>M. D.</i> , Titania. En kärlekssaga af Axel Lundegård	90
<i>Cecile Gohl</i> , Ett damhotell i New-York.....	94
<i>M. C.</i> , Samskolan och lärarinnornas aflöning.....	98
<i>Anna Fleetwood-Devby</i> , Engelska och irländska spetsar för Chicagoutställningen. (Bref från London, mars 1893.).....	101
Svenska kvinnans deltagande i världsutställningen i Chicago.....	103
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	104
Hvarjehanda i kvinnofrågan	105

*

<i>Esselde</i> , Om förslaget till vigselformulär III	109
<i>A. D.</i> , »Ej på andras vingar.» Poem	116
<i>Gertrud Adelborg</i> , De svenska allmogeflickorna och utvandringen till Danmark	117
<i>Anna A.</i> , Ett historiskt fynd	126
<i>L. D—n</i> , En återblick på 1892 års bokkatalog.....	128
<i>M. C.</i> , Från 1893 års riksdag	136
Den svenska kvinnans deltagande i världsutställningen i Chicago	138
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	140

*

Sjukvården på landsbygden.....	143
<i>S—d</i> , Inåt Gotland.....	147
Svenska damkomiténs rapporter till Chicagoutställningen	154
<i>L. D—n</i> , Ellen Keys senaste arbete. Anne Charlotte Leffler, Duchessa di Cajanello	157
<i>M. C.</i> , »Tre och en half månad fabriksarbeterska»	162
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	168
Hvarjehanda i kvinnofrågan	169

*

Den 6 juli. En bemärkelsedag	173
<i>S—d</i> , »Till Esselde.» Den 6 juli 1893. Poem	173
<i>Esselde</i> , Camilla Collett.....	174
<i>Th. R.</i> , Bref från Chicago.....	183
<i>Lydia Wahlström</i> , Kvinnliga studenter i Schweiz.....	187
<i>M. C.</i> , »Kvinnan inom svenska litteraturen»	194
<i>Ellen Fries</i> , Flickskolemötet i Lund sommaren 1893	199
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	206
Hvarjehanda i kvinnofrågan.....	207

*

<i>M. C.</i> , Vigselformuläret och kyrkomötet.....	209
<i>Adolf Hillman</i> , Doña Emilia Pardo Bazán	213
<i>Th. R.</i> , Från »världskvinnokongressen». Några intryck af en svensk deltagarinna	217
<i>M. Anholm</i> , Några intryck från afrikanska hem.....	223

	Sid.
Litteratur: <i>L. D—n</i> , Rika flickor. Berättelse af Rust Roest. — <i>L. D—n</i> , Port-Stina. Berättelse af Gerda Meyersson	236
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	238
Hvarjehanda i kvinnofrågan.....	239

*

Några blad ur Ernst Ahlgrens lifshistoria, hemtade ur bref till en syster	241
<i>L. D.</i> , Ett lärarinnehem	254
Böcker för barn och ungdom julen 1893. Från Fredrika-Bremer-För- bundets bokkomité.....	257
Meddelanden från Fredrika-Bremer-Förbundet	277
Hvarjehanda i kvinnofrågan	278

Bilagor:

- Fredrika-Bremer-Förbundets berättelse för år 1892, det åttonde året af dess verksamhet.
- Den spanska kvinnan af Emilia Pardo Bazán. Öfversättning från spanskan af Adolf Hillman.

PAUL VOSS,

Specialaffär för Sybehör,

43 Drottninggatan 43

(hörnhuset af Klarabergsgatan).

Billiga och bestämda priser.

OBS!!

Stort lager af
Barnkläder för alla åldrar,
till och med 16 år.

Goda tyger! Nya, smaktfulla modeller!
Billiga priser! Allm. Telefon 6840.

2 Stora Vattugatan 2,
hörnhuset vid Brunkebergstorg.
10 Bazaren å Norrbro 10.
H. NYSTRÖM.

Glas!

Glas!

Kosta Glasbruk

(Anlagdt 1742. Ombygdt och utvidgadt 1890—92)

rekommenderar sina prisbelönda tillverkningar af

Kristallserviser, Hushållsglas, Prydnadsglas, Lampglas.

Utställnings- & Försäljningsmagasin

Allm. 5838. 5 i Stockholm 5 Sturegatan 5 Rikstelefon 1011.

HANDSKAR!

Glacé brodé 2: 00

” ” 1: 60

Herr promenad 2: 75

” bal 1: 25

Handskar tvättas väl och billigt.

Maria Ferlin,

17 Drottninggatan 17

Allm. telefon 7117.

Stockholm.

Riks- 373.

C. E. LAGERSTRÖM,

Sybehörs- & Modeaffär,

18 *Götgatan 18.*

18 *Humlegårdsgatan 18.*

**Sängar, Sängkläder, Mattor,
Möbeltyger, Gardiner,
Borddukar, Hvita Varor,
Triåvaror, Flanell,
Morgonrockstyger, Under-
kjolar och Kjoltyger.**

Profver och priskuranter franko.

K. M. LUNDBERGS Bosättningsmagasin

N:o 7 Storkyrkobrinken N:o 7

STOCKHOLM.

Gunilla Viléns Handarbets-Atelier,

46 *Klarabergsgatan 46.*

Grundlig och praktisk undervisning lämnas elever i alla slags handarbeten. Kurs, omfattande 50 tim., *15 kr.*, en lektion, 2 tim., *75 öre.* Resande i Stockholm uppmärksammas på min Handarbets-Atelier såsom särdeles lämplig därigenom, att eleven själf får bestämma lektionstiden från 9 f. m. till 5 e. m.

OBS! Beställningar emottagas för uppritningar, monteringar samt förfärdigande af linneutstyrslar.

Jakob Kulle, 36 Drottninggatan 36,

Svenska Konstväfnader och Broderier.

Grundade på egna konststudier, utföras ständigt nya original-mönsterarbeten.

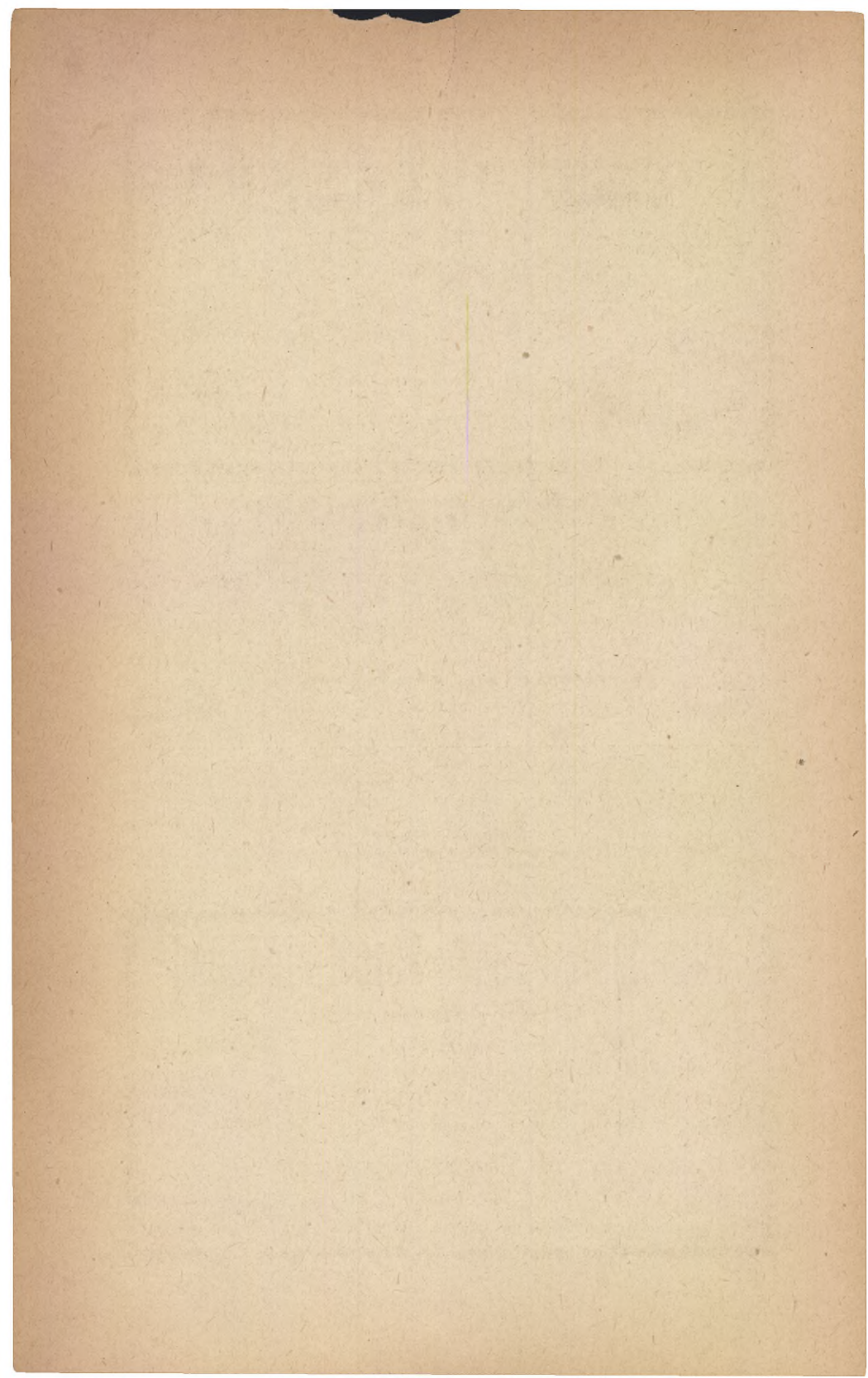
Alla slags tillhörande materialier finnas att tillgå.

Väfnader till alla ändamål utföras på beställning.

Ylle- och Bomullsförkläden.

För hemväfnad:

Svenska Mönster i färgtryck. — 36 blad à kr. 7: 50.

Winborgs LACTOSERIN-CACAO

Välsmakande, kraftigt närande, hälsosamt!

Förordad af professorerna Olof Hammarsten, C. E. Bergstrand, med.
dr Ch. Em. Hagdahl m. fl.

Hälsövännen, tidskrift för allmän och enskild hälsovård, yttrar i
sitt nummer för den 1 februari följande:

»Särdeles närande och värderikt såsom ett koncentreradt
och smaktligt näringsmedel är äfven den i
handeln hos oss införda lactoserincacao.»

Pris pr burk om
 $\frac{1}{2}$ kilo kr. 2.50; $\frac{1}{4}$ kilo kr. 1.30; $\frac{1}{8}$ kilo kr. 0.70.
Erhålles hos hrr specerihandlare samt i parti hos

Th. Winborg & Co. Stockholm.
Kongl. Hofleverantör.

Wimans Spisar

för ved och torf.

Vedslöseri omöjligt. Ugnarne icke belagda med någon lera, steka och
grädda utomordentligt jemnt, väl och fort. Inga »brännplåtar» att förnya.
De yppersta intyg från hela landet. Kunna ses i verksamhet och profvas å

Ingeniör E. A. WIMANS Utställning och Försäljning,

17 Fredsgatan 17, Stockholm.

Bröderna Pahlmans

Skrif- & Handels-Institut.

Stockholm.

Norrandsgatan 28,

Telefon 108 01.

3:dje huset från Kungsträdgården.

Undervisning i alla merkantila ämnen, språk och stenografi. Kursen ett-årig. Ter-
minskurser, månadskurser och kurser i enskilda ämnen lemnas. Lärare specialister i
hvarje ämne. *Språk: infödingar.* Inträde kan ske när som helst, önskligast dock vid
terminens början den 15 Aug. och 15 Jan.

OBS! De elever som hos oss genomgå års- eller terminskurser, ega rättighet
att inhemta så många slags bokföring som medhinnas.

OBS! Skrifinstitutet förigår oförändradt. Undervisning i alla stilsorter.
Kursen ricker tills önskad resultat vunnits. Skrifkramp behandlas. Begär prospekt.

Billiga afgifter!

Aftonkurs kl. 8-10 e. m. Söndagslektioner. Anmälningar och upplysningar hvarje dag.

Blindföreningens Försäljningsbod

19 Jacobsgatan 19

STOCKHOLM

tillhandahåller allmänheten till låga priser af blinda förfärdigade
arbeten såsom: matkorgar, blomkorgar och sykorgar, klädesborstar,
skoborstar, dammborstar och skurborstar, listskor och listmattor,
stiekade, knutna och lagade arbeten m. m.

Denna nya affär är af »Föreningen för blindas väl»
grundad för att skaffa afsättning för fattiga blindas arbeten,
och anhåller föreningen om allmänhetens välvilliga uppmuntran.

Sparsamma Fruar!

Ull och Stiekylle emottages till spånad af all slags garn, väfnad af tyger för såväl hand som maskin, Schalar, Filtar, Plaids, Doffel, Kläden till herrekostymer m. m. **OBS.!** Gardiner i fornordiska färger och mönster väfvas af såväl rent ullgarn som trasgarn. Mattor väfvas. All slags färgning och kemisk tvätt, beredning och präsning verkställles. Profver och prispuggifter på begäran. Gods afhämtas afgiftsfritt från hemmen, ångbåt och järnvägsstation.

Gods varor! Billigaste priser! Reel behandling! **HILDUR ANDERSSON,**
Rikstel. 163. Allm. Telefon 76 53. **12 Hötorget 12, ingång från Oxtorgsgatan. Stockholm**

Anmälan.

Dagny, som under år 1894 fortfarande kommer att verka för **Fredrika-Bremer-Förbundets ändamål: "en sund och lugn utveckling af arbetet för kvinnans höjande i sedligt och intellektuellt såväl som i socialt och ekonomiskt hänseende"**, anmäler härmed sin 9:de årgång. På samma gång tidskriften i främsta rummet vill sträffa att fullfölja detta sitt program, skall densamma därjämte allt framgent följa den nyare litteraturen, särskildt sådana dess alster, hvilka beröra sociala och sedliga frågor, meddela kortare berättelser, biografiska och historiska utkast, öfversikter m. m.

Dagny redigeras under år 1894 af fröken **Lotten Dahlgren** jämte en af **Fredrika-Bremer-Förbundet utsedd Redaktionskomité**, till hvilken, under Förbundets adress, alla meddelanden rörande tidskriften böra ställas. Fru **S. L.—d Adlersparre** vill, när tid och krafter det tillåta, lämna ett och annat bidrag.

Dagny utkommer med åtta häften om två tryckark.

Priset för hel årgång blir fortfarande:

För medlemmar af Förbundet kr. 2,50.

För icke medlemmar » 4,00.

Förbundsmedlemmar prenumerera å **Fredrika-Bremer-Förbundets** byrå, 54 Drottninggatan, personligen eller medelst postanvisning. Icke förbundsmedlemmar kunna prenumerera dels vid alla postanstalter i riket, dels på förbundsbyrån, dels äfven hos hrr bokhandlare.

Lösnummer kunna erhållas å **Fredrika-Bremer-Förbundets** byrå till ett pris af 60 öre för enkelhäfte.

Barnängens Patenterade Mjölktvål.

(Patent nr 2290.)

Redan i äldsta tider var mjölken uppskattad som ett framstående toalettmiddel till hudens förskönande, och nutida mejerskors fina hy och vackra händer utgöra talande bevis på medlets förträfflighet.

Barnängens Mjölktvål är efter en patenterad metod direkt framställd från naturlig mjölk, hvadan densamma ovilkorligen gör hyn och huden *hvit, vacker och smidig*, hvarom en och hvar kan öfvertyga sig genom någon tids daglig användning.

Obs. I följd af patentet kan ingen mer än vi framställa denna tvål.

Obs. Etiketterna (med björnstämpeln och **Barnängens** namn) äro inregistrerade.

Barnängens Tekniska Fabrik, H. Maj:t Konungens Hofleverantör, Stockholm.